

आभियान

साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ८० / अंक : ५ / २०७९ भद्रौ ३ गते शुक्रबार

/ Aug. 19, 2022 / कूल्य रु. १०/-

गौतम बुरुक

काठमाडौं । २०६४ र २०७४ को निर्वाचन पराजित भएका वामदेव गौतम राष्ट्रिय सभाको सदस्य रहेका भएपनि पछिलो समयमा उनी युपचुप बसेका थिए । कुनै बेला शक्तिशाली रहेका गौतम शक्ति बैगर बस्न नसक्ने व्यक्तिका रूपमा चिनिएका छन् । पछिलो समयमा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहाल र गौतमको बोली मिलेको छ । तत्कालिन नेकपासा रहेका र त्यसबेला केपी ओली प्रधानमन्त्री रहेका बेला गठन भएको सचिवालयमा रहेका गौतमले दाहाललाई साथ दिएकै कारण नेकपा विभाजित हुने अवस्थामा पुगेको थियो । नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको विवाद सर्वोच्च अदालतमा पुग्यो । सर्वोच्च अदालतले नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी निर्वाचन आयोगमा पहिला ऐं त्रिष्ठुरीको नाममा दर्ता भई सकेको हुनाले सो नाममा अर्को पार्टी दर्ता हुन नसक्ने आदेश दिएपछि नेकपा एपाले र माओवादी केन्द्र मिलेर गठन भएको नेकपा अलग भएको थियो ।

>>> बाँकी ८ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पानि पढ्न सकिन्छ ।

दाहाल र भट्टराईले चोरबाटो रोजे

काठमाडौं । नेपाल समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष डा. बाबुराम भट्टराई र माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालबीच आउँदो मंसिर ४ गते हुने संसदीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनमा एउटै निर्वाचन विहू लिएर चुनावमा जाने सहमति भएको छ । निर्वाचन आयोगले दुई वा दुईभन्दा बढी दल मिलेर एउटै निर्वाचन विहू लिएर निर्वाचनमा जान सक्ने बताएपछि दुई दलबीच त्यस्तो सहमति भएको हो । अहिले नै पार्टी एकीकरण गर्दा डा. भट्टराईका पार्टीमा रहेका व्यक्तिहरूले पार्टी परित्याग गर्न सक्ने सम्भावना रहेपछि दाहाल र भट्टराईले चोरबाटो रोजेका हुन् ।

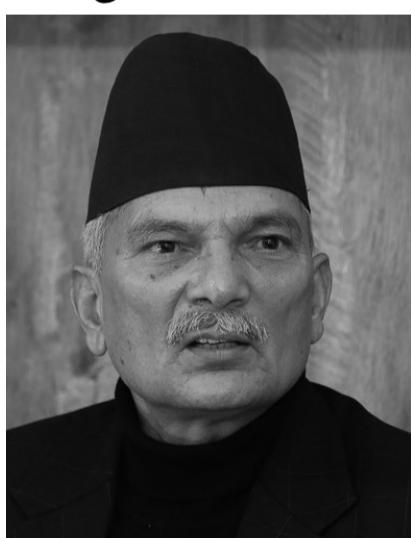
निर्वाचन आयोगले दुई वा दुईभन्दा बढी दल मिलेर एउटै निर्वाचन चिह्न लिएर निर्वाचनमा जान सक्ने निर्णय गरेपनि त्यसीरी मिलेका दलहरू मध्येका सैबैन्दा >>> बाँकी ८ पेजमा

नागरिकता विधेयक सच्चाइ

काठमाडौं । प्रतिनिधिसभाका सभामुख अग्नि प्रसाद सापोकोटाले साउन १५ गते प्रमाणित गरेर राष्ट्रपतिकहाँ प्रमाणितको लागि पठाएको नागरिकतासम्बन्धी विधेयक राष्ट्रपतिले पुन विचार गर्न प्रतिनिधिसभामा साउन २९ गते फिर्ता गरेपछि त्यस विषयमा चर्चा परिवर्च्च सुरु भएको छ । नागरिकतासम्बन्धी विधेयक दोस्रो पटक राष्ट्रपत्यस्थापाट फिर्ता भएको हो । तत्कालिन राजा श्री ५ विरेन्द्रले २०५७ सालमा संसदबाट पारित गरेर प्रमाणिकरण गर्न राजाकहाँ पठाइएको विधेयक फिर्ता गरेका थिए । तत्कालिन राजा विरेन्द्रले विधेयक फिर्ता गर्दा अदालतको रायसहित फिर्ता गरेका थिए । तर राष्ट्रपति विद्या भण्डारीले भने सविधानको धारा उल्लेख गर्दै मुख्यतया ९ सवाल उठाउँदै नागरिकता विधेयकलाई पुन विचारका लागि संसदमा फिर्ता गरेकी छन् ।

विधेयक फिर्ता भारपछि पक्ष र विपक्षमा मत देखिएको छ । सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरूले असन्तुष्टि >>> बाँकी ८ पेजमा

भट्टराईको प्रवेशपछि श्रेष्ठ थचककै

काठमाडौं । पुष्पकमल दाहालले नेतृत्व गरेको माओवादी केन्द्र परित्याग गरेर नयाँ शक्ति पार्टी निर्माण गरी अध्यक्ष बनेका डा. बाबुराम भट्टराईले उक्त पार्टीले आकार लिन नसकेपछि नयाँ शक्ति पार्टीलाई जनता समाजवादी पार्टीमा एकीकरण गराएका थिए । एकीकरणपछि उनी जनता समाजवादी पार्टीको संघीय अध्यक्ष रहेका डा. भट्टराई सो पार्टीमा समेत टिकन सकेनन् । पछिलो समयमा उनले नेपाल समाजवादी पार्टी निर्माण गरेका भएपनि उक्त पार्टीले आकार लिन नसक्ने ठहर गर्दै डा. भट्टराई पहिला आफैले परित्याग गरेको माओवादी केन्द्रमै फर्किन तयार भएका छन् ।

आउँदो मंसिर ४ गते हुने संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनमा डा. भट्टराईको पार्टीका उम्मेदवारहरू माओवादी केन्द्रको >>> बाँकी ८ पेजमा

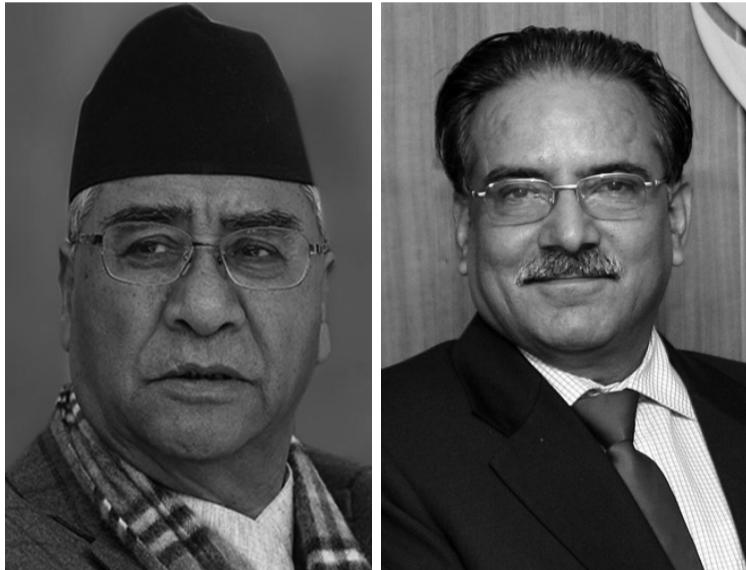
बाम राजनीतिक धृतिकरण हुने संकेत !

काठमाडौं । नेकपा एकीकृत समाजवादीले माओवादी केन्द्र सँग पार्टी एका तर्फ गर्न वार्ता संयोजन समिति बनाएको छ । एसका अध्यक्ष माधवकुमार नेपाल प्रचण्डलाई नेता मानेर अधि बढन तयार भएका छन् । आफू संगठन प्रमुख बन्ने, नेता भलनाथ खनाललाई भावी राष्ट्रपति बनाउने गरि आगामी मंसिर ४ गतेको निर्वाचनमा यी दुई पार्टी बीचमा पार्टी एकता हुने संकेत देखिएको छ ।

नेपाल समाजवादी पार्टीका अध्यक्ष डा. बाबुराम भट्टराई र नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी राष्ट्रिय एकता अभियानका संयोजक बामदेव गौतमले पनि माओवादी केन्द्रबाट चुनाव लड्ने घोषणा गरेपछि अब सबै भुरे टाकुरे, नाडले पसले कम्युनिष्ट पार्टीलाई जोडेर मुल्धारको कम्युनिष्ट पार्टी नेकपा माओवादी केन्द्रलाई बनाउने र माओवादी कम्युनिष्ट नेता क. >>> बाँकी ८ पेजमा

देउवाको रणनीति निर्वाचनपछि एकलै सरकार बनाउन सकियोस् भन्ने

दाहाल नेपालको एकमात्र उद्देश्य कांग्रेसलाई साइजमा राख्ने

बासेका डा. बाबुराम भट्टराई र नेकपा एमालेबाट विभाजित गराइएको माधव नेपाल नेतृत्वको नेकपा एकीकृत समाजवादी, बाबुराम भट्टराई र वामदेव गौतम र नेपालले समर्थन गर्ने प्रायः निश्चित रहेको छ । त्यही कारणले गर्दा डा. भट्टराई र गौतमले माओवादी केन्द्रको निर्वाचन चिन्हबाटै निर्वाचन लड्ने उद्घोष गरिसकेका छन् भने माधव नेपालले पार्टी एकता र बाहालले वामपन्थी दलबीच एकता गराउने प्रयास गरिएको छ । दाहालको त्यो प्रयासलाई अहिले डा. भट्टराई गौतम र नेपालले समर्थन गर्ने प्रायः निश्चित रहेको छ । त्यही कारणले गर्दा डा. भट्टराई र गौतमले माओवादी केन्द्रको निर्वाचन चिन्हबाटै निर्वाचन लड्ने उद्घोष गरिसकेका छन् भने माधव नेपालले पार्टी एकता र बाहालले वामपन्थी दलबीच एकता गर्ने प्रयास गरिएको छ ।

एमालेबाट विभाजित गराइएको माधव नेपाल नेतृत्वको नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टीलाई समेत आफ्नो पार्टीमा समाहित गराउने प्रयास गरेकोमा नेकपा एकीकृत समाजवादीले दुवै पार्टीबीचमा एकता गर्ने आफू प्रधानमन्त्री बन्नका लागि लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टीलाई समेत गठबन्धनमा लिने प्रयास गरिएको छन् । समाप्ति देउवाको राजनीति भनेको माओवादी केन्द्र >>> बाँकी ८ पेजमा

माधव नेपालको पार्टी पनि माओवादी केन्द्रमा समाहित हुने

काठमाडौं । प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवा र माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालको सहयोग र समर्थनमा राजनीतिक दल विभाजनसम्बन्धी अध्यादेश नै त्याएर गठन गरिएको माधव नेपाल नेतृत्वको नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी माओवादी केन्द्रमा समाहित हुने प्रायः निश्चित रहेको पहिला नै संकेत पाइएको थियो । अहिले पार्टी एकता गर्ने एकीकृत समाजवादीले एकता कार्य दल नै बनाएको छ । उक्त कार्यदलमा एकीकृत समाजवादीबाट अध्यक्ष माधव नेपाल, नेता भलनाथ खनाल सहितका अन्य केही नेता रहने छन् भने माओवादी केन्द्रबाट अध्यक्ष

दाहाल सहितका नेताहरू रहने भएका छन् । माओवादी अध्यक्ष दाहाल पार्टी बाउने र भत्काएर फेरी अर्को पार्टी बानाउन माहिर रहेका छन् । एउटै पार्टीको नामबाट लामो समयसम्म जनतालाई भुक्त्याउन नसक्ने ठहर गरेरै दाहालले पछिलो समयमा वामपन्थी मोर्चा बनाउने प्रयास गरेका थिए । त्यो प्रयासले सार्थकता पाइन समय लाग्ने भएकाले गर्दा नेकपा एमाले बाहेका अन्य साना कम्युनिष्ट पार्टीहरूलाई लिएर माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष दाहालकै नेतृत्वमा समाजवादी पार्टीको निर्माण गर्न कसरतमा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष

>>> बाँकी ८ पेजमा

प्रभु उच्चान्ती मुद्दामा मेहेनतको कमाईमा थप उच्च ब्याजदर स्वदेशमै

Remittance Fixed Deposit

मा उच्चतम् ब्याजदर

12.03%

कम्पनीको ब्याजदर

prabhuk bank

कश्मीरः मोदीको लागि राजनीतिक कल-डे-सैक

दिपक कुमार जी

२०१९ को चुनावमा आरएसएस-भाजपाको जोडीले ठूलो जित हासिल गरेपछि, यसले आज्ञा घोषणापत्रको संवेदन्दा महत्त्वपूर्ण/निर्णयिक पक्षलाई पूरा गर्न थेरे आवश्यक आमचिक्षास - र चुनावी शक्ति फेला पार्योः भारतीय सविधानको धारा घटाए को खारेजा नयाँ दिल्लीमा केन्द्रीय सरकारको गैरकानुनी नियन्त्रण भए पनि प्रशासनिक अन्तर्गत एकमात्र मुस्लिम बहुल क्षेत्रलाई विशेष दर्जा भारतीय राजनीति/समाजका अति-दक्षिणपथी खण्डहरूको परिप्रेयमा, संसदबाट सैवधानिक बिलको सरासर बुलाडीजिले क्षमीर अध्याय एक पटक र सदाको लागि असफल / व्याक-फायरा

दबाव महसुस गर्यो। यस्तो परिवेशमा, भारत सरकारले आफू बन्द गल्लीमा प्रवेश गरेको महसुस गन्यो - र उसले पछि नहटाई आफूलाई बाहिर निकाल्युपर्छ।

नतिजास्वरूप, भारतीय मिडिया र बुद्धिजीवीहरू-शीर्ष सरकारी अधिकारीहरूका कथनहरूद्वारा समर्थित-आईआईओजेक्मा तथाकथित सामान्यतालाई प्रक्षेपण गर्न ओभर ड्राइभमा गए। यस सन्दर्भमा, विवादित क्षेत्रमा विदेशी कूटनीतिज्ञ र विद्याधरहरूको धेरै व्यवस्थित यात्राहरू सञ्चालन गरियो; यद्यपि, तिनीहरू लगभग सबै असफल / व्याक-फायरा

यसेवीज, आईआईओजेक्मे एक लामो कर्फ्यू

योजनाहरूको लागि धेरै राष्ट्रो भएना यद्यपि बीजेपी सरकारले क्षमीरको राजनीतिक वर्गको बहुमतलाई हिरासतमा राखेको थियो, ती मध्ये धेरै जसो - विशेष गरी जसले ऐतिहासिक रूपमा भारतलाई समर्थन गरेका थिए - माथि उल्लिखित डिडिसी बुनाव अधि रिहा गरियो।

यद्यपि, भारत विरोधी/पाकिस्तान समर्थक राजनीतिक नेताहरूलाई लामो समयसम्म गैरकानुनी घर-घरमा नजरबन्द र शुनामा राखेको थिएको थियो। बाह्य मोर्चामा, अनुच्छेद घटण को खारेज र त्यसपछि केन्द्र शासित प्रदेश लद्धाखको गठन - चीनले दाबी गर्ने क्षेत्र - अन्ततः वास्तविक रेखामा पीपुल्स लिबरेशन

बढ्यो जब सबै क्षेत्रीय / अतिरिक्त-क्षेत्रीय शक्तिहरूले अफगानिस्तानमा चलिरहेको शान्ति प्रक्रियाबाट भारतलाई बहिष्कार गरे - भगवाहिन्दू पार्टीलाई वास्तविकता-जाँच दिँदै साथै, मोदी सरकारमा पाकिस्तानलाई संलग्न गराउन र दक्षिण एसियामा तनाव कम गर्ने द्विपक्षीय वार्ता सुरु गर्न दबाव पनि बढिरहेको थियो।

पाकिस्तानले भारतसँगको कुनै पनि वार्ता क्षइङ्ग मा अनुकूल वातावरणको गठनमा आधारित हुने सैद्धान्तिक अडान राखेकोले, भारत सरकारले-आफ्नो चपल मिडिया मार्फत-दुई छिमेकीहरू बीचको कथित वार्ताका कथाहरू बुहाउन थाल्योत्यर्ता बुहावटको उद्देश्य

को राजनीतिक मूलधारका बुनिंदा नेताहरूसँग भेटो। आमन्त्रित राजनीतिक नेताहरू - फारुक अब्दुल्ला, ओमर अब्दुल्ला, मेहबुबा मुफ्ती लगायत अन्य - जसले महत्पूर्ण भूमिका खेलेका थिए। विवादित क्षेत्रको भारतीय अवैध कब्जालाई वैधानिकता दिँदै।

तथाकथित गुफार गढबन्धनले विवादित क्षेत्रको परिवर्तनशील गतिशीलताको अनुहारमा राजनीतिक अप्रासंगिकताको सामना गरिरहेको बुनाले, तिनीहरूले केन्द्रीय सरकारको रूपमा काम गरे च्यक-द्यव् जोडी - मिडिया र बुद्धिजीवीहरूमा आफ्नो प्रोफेसियल प्रयोग गरेर - कश्मीरी राजनीतिक नेतृत्वले धारा घटण को खारेजसँग मेलमिलाप गरेको कथालाई घटका दिए र राज्यको पुनर्स्थापना मात्र माग गरे।

यस चतुर चालबाट भाजामा सरकारले आफ्नो उद्देश्य हासिल गर्ने र पाकिस्तानलाई खालीमा राख्ने ठान्यो। यद्यपि, पाकिस्तान र अन्तर्राष्ट्रिय समुदायको दृष्टिकोणबाट, प्राथमिक उद्देश्य विवादित क्षेत्रको लागि राज्यको पुनर्स्थापना होइन, तर रखतन्त्र र निष्पक्ष जनमत संग्रहको लागि आहावान गर्ने सुयुक्त राष्ट्र सुरक्षा परिषदको प्रस्तावहरूको कार्यान्वयन हो - कश्मीरीहरूलाई उनीहरूको अत्यनियन्त्रित अधिकार दिने। यसाबाहेक, विवादित क्षेत्रको हिन्दू क्षेत्रलाई थप सिटहरू प्रदान गरेर पहिले नै उत्तीर्णित मुरिलम बहुसंख्यकलाई राजनीतिक रूपमा असङ्गम पार्न क्षइङ्ग मा ठूलो परिसीमन अभ्यास गर्ने मोदी सरकारको इच्छा असफल हुन बाध्य छ किनभने यसले भारत समर्थकहरूलाई पनि विरोध गर्नेछ। काशिमरी नेतृत्वले राजनीतिक रूपमा असफल हुने असंख्य नयाँ मुदाहरू/बुनोतीहरू सिर्जना गर्दैछ।

मोदीको सारासर हबिसले उनलाई विवादित हिमालयन फ्ल्यासपोर्नेटमा आफ्ना कठोर कदमहरू पछाडि फर्कचुनु बाहेक कुनै विकल्प नभएको कुल-डे-सासमा धकेल्पो त्यति मात्र होइन, उसको अगस्ट-२०१९ को फासिस्ट कार्यालये कश्मीरलाई फेरि चर्चामा राखेको छ - दुर्भाग्यवश वर्षादेखि पछाडि बर्नरमा राखिएको एउटा मुद्दा।

अन्तर्राष्ट्रिय समुदायलाई भ्रममा पार्ने कस्मेटिक कदमको समय सकिएको भारतीय सरकारले बुझ्युपर्छ। काशिमरीहरूलाई सात दशक लामो संवैधानिक/राजनीतिक लिम्बोबाट बाहिर निकालको लागि यो विवादको व्यापक समाधानको समय हो। कश्मीरका जनताले बोलेका छ उनीहरू भारतर्याग बसन चाहैदैनन्।

असहायहरूलाई जोगाउन र द्वन्द्वबाट बच्न गरित संयुक्त राष्ट्रले कश्मीरहरूलाई आफ्नो आत्मनियन्यको अधिकार प्रयोग गर्ने दिनको लागि आफ्नो भूमिका खेल्ने समय आएको छ।

अन्तर्गत परेको थियो र हिसामा वृद्धि भएको देखिएरहेको थियो- प्रभावकारी रूपमा विवादित सुरक्षा क्षेत्रमा सामान्यताको मिथकलाई पर्दफास गर्दै। अन्तर्राष्ट्रिय समुदायलाई भ्रममा पार्ने अर्को प्रयासमा, नयाँ दिल्लीको केन्द्रीय सरकारले जिल्ला विकास परिषद (म्प्र) चुनाव सञ्चालन गन्यो - जुन कम मतदाता मतदान र काशिमरी राजनीतिक दलहरूको आरोहणका कारण भाजपा शासनको सामनामा उडायो।

यस दिल्लीको लागि राजनीतिक अन्तर्गत सम्पन्न चुनाव-उचित चुनावी अभियानको अनुपरिचितिमा - सामान्यताको प्रक्षेपण सम्बन्धी भारतको

आर्मी (पीडी) र भारतीय सेना (क्ष) बीच जुन-दण्डण को भडप भयो। नियन्त्रण (एलएसी)।

यस क्षेत्रमा बेझिङ्डिको बढदो पदविधन/प्रभावको साथसाथी आफ्नो नियन्त्रणमा रहेको भूमिका तूलू भूमांग गुमार्दा भारतले भोगेको अपमानले दक्षिण एसियाली देशहरूलाई क्षेत्रीय शक्ति बन्ने भारतको प्रमाणमाथि प्रश्न गर्न धकेल्यो। बंगलादेशदेखि नेपालसम्म,

श्रीलंकादेखि अफगानिस्तानसम्म, नयाँ दिल्लीको प्रभावमा तीव्र गिरावट आएको थियो, जसले लगभग कूटनीतिक एकलोपनको नेतृत्व गर्न्छ। त्यसै गरी, यो कूटनीतिक एकलोपन अभ

इस्लामाबादले अन्ततः नयाँ दिल्लीको अगस्ट-२०१९ को कारबाहीलाई विश्वासयोग्य रूपमा स्वीकार गरेको छ भन्ने छाप सिर्जना गर्नु थियो। तथापि, यस सम्बन्धमा प्रकाशित लेख/समाचार रिपोर्टहरूको बाबजुद, नयाँ दिल्लीले यो कथालाई जनताको दिमागमा - विशेष गरी अन्तर्राष्ट्रिय समुदायमा असफल हुन बाध्य छ किनभने यसले भारत समर्थकहरूलाई पनि विरोध गर्नेछ। काशिमरी नेतृत्वले राजनीतिक रूपमा असफल हुने असंख्य नयाँ मुदाहरू/बुनोतीहरू सिर्जना गर्दैछ।

माथि उल्लेखित अभियान असफल भएपछि भाजपाले अर्को चाल प्रयोग गन्यो। दद्दू जुन, दण्डण मा, मोदीले विवादित क्षेत्रमा राजनीतिक

गतिविधिको पुनरुत्थानलाई हाइलाइट गर्ने क्षइङ्ग

Pakistan clear that own future

Mr Gurung

Pakistan was the first Muslim country, and third non-communist country, to establish diplomatic relations with China. The resolution of China's admission to UN was moved by Pakistan. The Bandung conference in 1955 provided the opportunity to the leaders of the two countries to interact. In 1956, the then Prime Minister Suhrawardy visited China in October and the Chinese Prime Minister Zhou Enlai visited Pakistan in December. Even Pakistan international Airline (PIA) was first international carrier to link China to the outside world.

Pakistan played an important role in bringing China and the US closer, which led to the establishment of diplomatic relations between the two countries. It was from Pakistan that Henry Kissinger took off secretly for Beijing and he recognised and praised Pakistan's role in promoting ties between the two countries. During the 1962 war with India, Pakistan condemned India as an aggressor and that helped to grow closer to

China. The boundary between China and Pakistan was demarcated in 1962 and an agreement was signed on March 2, 1963, at Beijing by Bhutto and his Chinese counterpart, Chen Yi. China ceded 750 square miles of territory to Pakistan, contrary to false claims that

Pakistan ceded territory to China. Bhutto said, "The facts are that Pakistan has not ceded even one square inch of territory to China. It has gained 750 square miles of territory which had been in China's control". According to late Abdul Sattar Khan, who served as Foreign Secretary, "Pakistan must remember with gratitude an extraordinary gesture by Premier Zhou Enlai."

The China-Pakistan boundary agreement was a historic event to settle territorial dispute between the two countries. China supported Pakistan during the 1965 and 1971 wars. Pakistan

supported China's claim over Hong Kong and the enactment of the law to safe guarding national security in the region. Over the years, cooperation between the two countries had flourished. China assisted Pakistan in setting up the Pakistan Aeronautical Complex, Heavy Industries

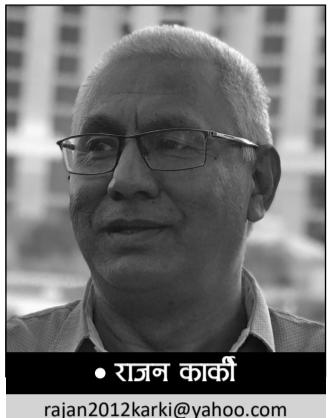
Taxila, Pakistan Ordnance Factories and also supported in the establishment of the Guddu Thermal Power Plant and Chashma Nuclear Power Plant. The military cooperation between the two countries has strengthened further over a period of time.

The China-Pakistan Economic Corridor (CPEC) is a project of the Belt and Road Initiative (BRI) that passes through Pakistan. The 64 billion project includes the construction of roads, railways and hydro power plants. It will link Pakistan's sea port in Gwadar to the Xinjiang province in China. CPEC will also provide China a much shorter route for its trade with the Middle East and Africa. President Xi Jinping, during his first visit to Pakistan in 2015, said "I feel I am going to visit the home of my own brother".

The west is afraid of China's growing economy and therefore, wants to contain it as much as possible. Recently, the construction of the Diamer Bhasha Dam—worth 442 billion—is a joint venture signed between China Power and FWO. The dam will go a long way for economic development and will socially uplift the country after its completion in 2028. The relations between the two countries are based on solid friendship dating back to the era of the ancient Silk Route.

Pakistan and China hold the same stance on almost all major international issues. Relations between the two countries would continue to flourish as the Pak-China friendship enjoys the support of their masses. Pakistan was the first country to receive donations of half a million Chinese Covid-19 vaccines. Earlier, China also provided medical gear and equipment to fight against the outbreak of Covid-19. At the 69th anniversary of the diplomatic relationship between China and Pakistan, China said our relations with Pakistan are 'firm as a rock'. Pakistan and China's relationship has been referred to by the Chinese President Xi Jinping as 'higher than the mountains, deeper than the oceans and sweeter than honey'. Prime Minister Imran Khan has made it clear that our future is tied with China which has stood by us through thick and thin.

हीरा भए पो चम्किछन्, कीरा कसरी चम्कियोस् ?

• राजन कार्कि

rajan2012karki@yahoo.com

चुनाव आयो, प्रत्येक नेपालीले भोट हाल्तुभन्दा पहिला आफ्ना नेतालाई संस्कृप्त- तपाईंले जीवनभर देश र जनताका लागि के गर्नुभयो ?

सुनलाई वाणाले घोटेर सुन कि पितल, सुन भए नम्बरी हो होइन पता लगाए भई, जनप्रतिनिधि सही हो कि गलत भनेर जनताले खरी घस्तुप्त खरी घस्तुने चुनाव हो हो। अरु बेला त नेतालाई जनताले भेट्न पनि सक्दैनन्। जनताले अहिले बुझ्नैप्त इमान गुमाएका बैझमानहरूलाई सत्ता र शक्तिको मात्र चिन्ता छ। सीमा किन लुटियो, सुशासन किन भक्तियो, जनता किन के भनेर विच्याइरहेछन्, शिक्षा स्वास्थ्यको हालत के छ, कसरी सुधार गर्ने ? कुनै पनि विषयमा गठबन्धन सरकारलाई न चासो छ, न सरोकार।

गठबन्धन सरकारको एउटै लक्ष्य चुनाव हो। जसरी पनि एमालेलाई सङ्कमा पाहा पछारेखै पछारेर सत्ता कब्जा गर्ने। त्यसो भए किन दुई दलीय व्यवस्थामा नजाने ? कांग्रेस, माओवादी, मधेशवादी, जनमोर्चाजस्ता पार्टीमा सेन्ड्रान्टिक विभेद बाँकी रहेन भने एउटै चिन्हमा चुनाव लड्नेमात्र

किन एउटै दल बनाए भइहाल्यो ।

स्वतन्त्र अथवा विवेकशील युवाले चुनाव जिल्लैछन्। हातमुख जोर्न समस्यामा भएका जनताले विद्रोह गर्न सक्दैनन्, बाँकी पार्टीका भोला बोकेका छन्, तिनका लागि गाई भैसी बराबर। यसकारण २०६३ सालपछिका सबै परिवर्तन बुलेट ट्रेनको गतिमा भयो, परिवर्तन जनताको जीवनचरित्र बन्न सकेन। केहीवर्ष अघि जयनगरबाट जनकपुरतिर जानुपर्ने रेल एकदिन चालक बस्तै नवासी कुद्दो। धन्न त्यतिबेला ठूलो दुर्घटना भएन। त्यसै पारा छ नेपालको लोकतन्त्रको। चालक छन्, भगाडा गरेर समय बिताइहेका छन्, लोकतन्त्र आफै चलिरहेको छ। प्रष्ट कुरो के हो भने व्यवहारिक रूपमा लोकतन्त्र दुर्घटनाग्रस्त भइसक्यो। लोकतन्त्रका चालकहरू मानसिक सन्तुलन र इमानमा छन्।

हाटबजारमा मेला लाग्छ, बजार लाग्छ। जात्रे हुन्छन्, जात्रा देखिन्छ। लोकतन्त्रलाई राजनीति गर्ने भनेहरूले जात्रा बनाइरहेए। संसदीय व्यवस्थामा अदालतले सरकार बनाइदियो। यसपछि गठबन्धन सरकारले जुन तमास देखाइरहेको छ, त्यो रत्नपार्कमा चटकेले देखाउने चटकमन्दा भिन्न छैन।

आखिर नेपाली नेता भनेका धुलाधाटका हाट बाजार न रहेछन्। विदेशी आउँछन्, स्वार्थ लाद्धन, हाप्रा नेताहरू दलाली भाग खाएर डकारिरहेका छन्। यिनका लागि राष्ट्रियता सत्ता स्वार्थभन्दा कति महत्वको रहेन। हामी समृद्ध बन्ने नारा लगाएर विक्री हुदै गइरहेका छौं, सुशासनको कुरा गरेर कूशासित भइरहेका छौं। हामी लाइन लागेर विदेशीने क्रम जारी छ, स्वदेशमै बेचिनु हाम्रो नियति हो। हामी कति डरलाग्दौ भ्रममा श्वास फेरिरहेका छौं, त्यो बुझ्नहरूले बुझेका छन्। सोभा नेपालीले चप्पलहरूको नवाबी परिवर्तन कहिल्यै बुझेन्नौ। हुने र नहुनेहरूको खाडल किन चौडा बढैछ, बुझ्ने चेष्टा गरेन्नौ। कहिल्यै चेतेनौ र जान्ने प्रयत्न नै गरेन्नौ। नेताका खोक्रा नारामा सुख र सपना सजाउने हाम्रो सरलपन हाम्रे लागि सराप बन्दै गएको छ। भन्नैप्त लोकतन्त्र लोकमय हुनसकेन।

मान्छेका शरीरमा आफै जनयुद्ध र युद्धका बिभिन्निका, गोलीको होली र आफन्त गुमाउनु परेको पीडा चहराइरहेको छ। बुद्धभुमिका भूमि पुत्रपुत्रीहरूको छटपटी

बेपत्ता र मेलमिलाप आयोगमा दर्ता भएका ६४ हजार उजुरीको चाडमा साक्षी छन्। ती आयोग सुतेर बसेका छन्, तिनले पीडितहरू न्याय पाउने क्षण परिहरहेको भेत पाउनै सकेका छैनन। छानबिन हुन्न, अनुसन्धान गरिन्न र पीडितलाई थप पीडा दिइन्छ भने किन ती आयोग गठन गरियो ? विश्व अधिकारकमीहरू दण्डहीनता अत्त गर भनिरहेका छन्, जन्मकैद पाएका व्यक्तिहरू आमामाफी पाउँछन्। यो दृष्टान्त दुर्योधन शासन होइन र ?

जनयुद्धमा ७७ हजार मार्ने माओवादी

सत्तामा ७४ जना गिज्ञने

बाकस रहेछ, जति जिति खुल्दै गएका छन्, त्यति त्यति राष्ट्र र जनता निसासिसदै छन्, सक्स बढ्दै गरेको छ जो भइरहेको छ, त्यो सेटिङ र भीडतन्त्र हो, भ्रष्टाचारतन्त्र हो।

निर्मला पन्तको बलात्कारपछि हत्या भयो, प्रमाण नष्ट गरियो। छोरा मार्नेलाई कारबाही होस् भनेर गंगामार्यां अस्पतालमा काल कुरिरहेकी छिन। उनका पतिको लाश किन ७५ वर्षदेखि टिचिड अस्पतालको फ्रिजमा हुइँको डल्लो बनाएर राखिएको छ ? बालुवाटार जग्गा कांडदेखि वाइडबडी, कोरोनाको औषधि खरिद हरेक कुरामा भ्रष्टाचार। सुनकाण्ड, हत्याकाण्ड सामसुम

सुरक्षा भारतको हातमा दिनुपर्छ, सुरक्षा छाता अद्देर सुरक्षित बस्तुपर्छ। त्यसपछि बीबीसीले नेपाल भारतमा मिलउनु ठिक कि बेठिक भनेर सर्वेक्षण नै गरायो। ३ वर्षदेखि नेपालको कालापानी, लिपुलेक भारतले खाइदियो, हामी नस्ता समातेर बसेका छौं। नागरिकता बाँडने निर्णय हुन्छ, स्वास्थीनतामा बहस हो हुँदैन।

नागरिकताकै कारण दरवार हत्याकाण्ड भयो। राजाको त्यो राष्ट्रवाद, त्यो नेपालप्रेम २०४८ सालको दरवार हत्याकाण्डपछि जनताले राजाको काजकिरियामात्र गरेनन्, आजसम्म त्यो राजाको फोटोमा धुपबत्ती गरेर आरती उतारिरहेबाट अनुभव गर्न सकिन्छ। राजनेता कस्तू हुनुपर्छ ? आज त्यस्तो राजनेता को छ ? राजनेता बन्न इच्छाशक्ति कुन नेतामा छ ? हिजो थिङ्क टेङ्क थिए, देशका लागि थिङ्क गर्ने ? आज नगराउने छिपाको घ्याम्यो छ र घ्याम्यो आफैमा लद्याउने तत्त्व हो। जो कुञ्जन युहाएको घ्याम्योमा ढुङ्ग, उसले कसरी सफा थिङ्क गर्न सक्छ ? आज थिङ्क टेङ्क छैन, देखाका डाल, खानाका काल।

सन १९६५-१९८८ सम्मका अन्तिम पाटनका मल्लराजा तेज नरसिंह मल्लले ६ प्रधानलाई अधि सारेर शासन चलाएका थिए। राजा पाटन दरवारमा भुख्ये, ६ प्रधान शासनमा भुख्ये। ६ प्रधानले भनेरकालै ४ डिन्यन्त्र र चक्रव्युहमा फसाइ फसाइ आँखा निकालेका घटना पनि भए। डरलागदा ती इतिहासका पानामा अङ्कित घटना र वर्तमान नेपाल, पीडितलाई थाहा छ ? आमनगरिक ऐया ऐया भनेर विच्याइरहेका छन्, सुने सरकार छैन। उही देउवा, ओली, प्रवण्ड जो स्वार्थको घट्ट घुमेन्नै घुमिरहेका छन्। यो त अति भयो भनेर कराउने कराइरहेका छन्, सुन्ने कोही छैन।

मुगल सम्राट अकबरले नवरत्नमार्फत शासन गरेको इतिहास छ। अब्दुल मुगलका प्रधानमन्त्री, राजा तोडल मल अर्थ र वाणिज्य मन्त्री, अब्दुल रहिम खान रक्षा, राजा बीरबल विदेशमन्त्री, मुल्ला दो पियाजो गुह, फैजी शिक्षा, फकिर अजियो दिन धर्म, तानसेन संस्कृति, राजा मानसिंह सेनापति। अकबर र वीरबलका अनेक किस्साहरू चर्चित छन्। हाम्रो लोक शासनमा रल नभएर नवमिकएका पक्का भयो।

साल्ट ट्रेडिङ कंपनी लिमिटेड द्वारा प्रवान्ति डाट ग्राहांस

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टान्डर्डको भित्र बाहिर रवर कोट मै बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लास्टिक सिल भएको सिलिंण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिबाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना दुरक्ष हुनुहोस्

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पढथ्यौ हासी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु धवस्त पारे समाज ।

मन्यौ जयौं त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरर पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौ ।

- अभियानवाणी

अभियान साप्ताहिक

सम्पादकीय

प्रदेशसभाको औचित्य सावित भएन

आउँदो मसिर ४ गते संधीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचन एकै पटक र एकै दिन हुने निश्चित भएको छ । विभिन्न राजनीतिक दलहरूले विभिन्न समयमा प्रदेशसभाको औचित्यमाथि नै प्रश्न उठाउँदै आएका छन् । नेपालजस्तो गरिब र सागो मुलुकमा संधीयता नै घातक भएको प्रश्न समेत उठेका बेला प्रदेशसभाहरूको औचित्य कति रहयो त ? संविधान निर्माण गर्दा तत्कालिन संविधानसभाले तीन तहको सरकारको परिकल्पना गरेका भएपनि व्यवहारिक रूपमा प्रदेशसभाको औचित्य पुष्टि हुन सकेको छैन । तीन करोड जनसंख्या भएको र त्यसमा पनि भफौंडे एक करोड जनसंख्या विदेशमा रहेको अवस्थामा प्रदेशसभा के नेपालका लागि आवश्यत छ त ? अहिलेको जटिल प्रश्न भनेको यहि हो ।

स्थानीय तहको विजहरूले प्रदेशसभाको औचित्यमाथि नै प्रश्न उठाएका छन् । संधीय सरकार र स्थानीय तहको सरकारलाई बलियो र अधिकारसम्पन्न बनाउने हो भने साँच्यकै प्रदेशसभाको औचित्य देखिँदैन । प्रदेशसभालाई राजनीतिक दलहरूले निर्वाचनमा जान समेत उठेका बेला प्रदेशसभाहरूको औचित्य कति रहयो त ? संविधान निर्माण गर्दा तत्कालिन संविधानसभाले तीन तहको सरकारको परिकल्पना गरेका भएपनि व्यवहारिक रूपमा प्रदेशसभाको औचित्य पुष्टि हुन सकेको छैन । तीन करोड जनसंख्या भएको र त्यसमा पनि भफौंडे एक करोड जनसंख्या विदेशमा रहेको अवस्थामा प्रदेशसभा के नेपालका लागि आवश्यत छ त ? अहिलेको जटिल प्रश्न भनेको यहि हो ।

स्थानीय तहको विजहरूले प्रदेशसभाको औचित्यमाथि नै प्रश्न उठाएका छन् । प्रदेशसभाको औचित्य देखिँदैन । प्रदेशसभालाई राजनीतिक दलहरूले निर्वाचनमा जान समेत उठेका बेला प्रदेशसभाहरूको औचित्य कति रहयो त ? संविधान निर्माण गर्दा तत्कालिन संविधानसभाले तीन तहको सरकारको परिकल्पना गरेका भएपनि व्यवहारिक रूपमा प्रदेशसभाको औचित्य पुष्टि हुन सकेको छैन । तीन करोड जनसंख्या भएको र त्यसमा पनि भफौंडे एक करोड जनसंख्या विदेशमा रहेको अवस्थामा प्रदेशसभा के नेपालका लागि आवश्यत छ त ? अहिलेको जटिल प्रश्न भनेको यहि हो ।

भारतमा एउटा जिल्लाको जनसंख्या भफौंडे २ करोड भन्दा माथि रहेका जिल्लाहरू थैंदै छन् । त्यहाँबाट भारतीय लोकसभामा एक जना र प्रदेशसभामा दुई जनाको प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था गरिएको छ । भारतको कुल जनसंख्या १ अर्ब २० करोड भन्दा माथि रहेको भएपनि भारतीय लोकसभामा जम्मा ५४५ जना संसद रहेका छन् भने भारतको एक जिल्ला भन्दा केही बढी जनसंख्या रहेको नेपालमा प्रतिनिधित्वमा २ सय ७५ र प्रदेशसभामा ५ सय ५० प्रदेश सासदहरूको संख्या राख्नु उचित हो त ? नेपालमा नेपालको जनसंख्यालाई हेरेर केही तुला जिल्ला जस्तै काठमाडौं, भापा, मोरङ, रुपन्देहीलागायतका केही जिल्लामा २ जना संधीय संसद राख्ने र अन्यमा १ जनाको दरले सासदको व्यवस्था गरिने हो भने सबैभन्दा उपयुक्त त्यही हुनेछ । लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा लोकलाई दुःख दिएर जनतालाई करेको भार बोकाएर राजनीतिक दलका नेता र कार्यकर्ताहरूलाई व्यवस्थापन गर्न थलोको रूपमा मात्र प्रयोग गरिएको हुनाले प्रदेशसभाको औचित्य नभएको प्रष्ट हुँदै गएको छ ।

एकपटक जालभैल गरेर राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, प्रधानन्यायाधिश, प्रतिनिधिसभाको सभामुख, राष्ट्रिय समाको अध्यक्ष र प्रदेश प्रमुख भएको व्यक्तिहरूलाई राज्यले आजिवन सेवा सुविधा दिने व्यवस्था तत्काल खारेज गरिनु उर्पयुक्त हुनेछ । काठमाडौं उपत्यकामा नै घर रहेका र अबौको सम्पत्तिका मालिक रहेका पूर्व प्रधानमन्त्रीहरू, पूर्व प्रधानन्यायाधिश, पूर्वसभामुख, पूर्व राष्ट्रपति, पूर्व प्रदेशसभामाको अध्यक्ष, पूर्व प्रदेशसभा प्रमुखहरूलाई गरिब जनताले तिरेको करबाट किन आजिवन सेवा सुविधा दिने ? यस विषयमा अब राजनीतिक दलहरू र नागरिक दलहरू सबैले सोचुपर्न आवश्यकता रहेको छ । यदि स्वतन्त्र हुनुभन्दा पहिला त्यहाँ रहेको थैं राज्यहरूमा राजा रहेका थिए, अहिले पनि भारतले भारत स्वतन्त्र हुनुभन्दा अधिका राजाहरूलाई सेवा सुविधा दिँदै आएको छ । त्यहाँ कसैलाई काखा र कसैलाई पाखा गरिएको छैन तर हामीकहाँ भने पूर्वराजालाई पाखा लगाइएको छ । के उनी पूर्व राष्ट्रप्रमुख होइन र यदि होइन भने सरकारले पूर्वराजा, पूर्व राष्ट्रप्रमुख होइन भनेर प्रष्ट रूपमा भन्न सक्नुपर्दछ । लोकतन्त्र भनेको लोकको तन्त्र हो, यो तन्त्रलाई समान व्यवहार गर्दछ भन्ने विश्वापी सिद्धान्त रहेको छ तर लोकतन्त्रमा पनि विभेद किन ?

पूर्व पदाधिकारीहरूको सेवा सुविधाका लागि गरिब जनताले तिरेको करको तुलो हिस्ता खर्च हुने भाकाले कि सबैलाई समान रूपले दिनुपर्यो कि सबैलाई सेवा सुविधा दिन बन्द गर्नुपर्यो । लोकतन्त्रको असली मर्म भनको यहि हो । आउँदो मसिर ४ मा हुने निश्चित भएको संधीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनमा राजनीतिक दलहरूले जनताले समस्याका बारेमा भन्दा सत्ता हत्याउने बारेमा आ आफ्नो ध्यानकेन्द्रित गरेर अधि बढेको हुनाले लोकतान्त्रिक भनिएको अहिलेको व्यवस्था पनि नेताहरूको सेवाकै लागि मात्र सिमित भएको हामीले ठानेका छैन ।

पाँच दलीय गठबन्धनले जनताका अधिकार खोस्ये

आउँदो मसिर ४ गते एकै चरणमा संधीय संसद र प्रदेश सभाको निर्वाचन हुने भएपछि राजनीतिक दलहरू तुनावी कार्यमा सक्रिय हुन थालेका छन् । सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरूले नेकपा एमालेका विरुद्ध गठबन्ध नै गरेर निर्वाचनमा जाने रणनीति लिएका छन् भने नेकपा एमालेले पनि जस्ता गठबन्धनका विरुद्ध लडून संसदमा रहेका साना दल र संसद बाहिर रहेका केही साना दलहरूसँग तालमेल गर्न सक्ने सम्भावना बढेर गएको छ । सत्ता गठबन्धनमा रहेको माओवादी केन्द्रले नेकपा एकीकृत समाजवादी, डा. बाबुराम भट्टराईको नेपाल समाजवादी, वामदेव गौतम र राष्ट्रिय जनमोर्चासँग मिलेर समाजवादी मोर्चा बनाउने प्रयास गरेपनि त्यसले आकार लिन सक्ने सम्भावना भने देखिएको छैन । माओवादीका अध्यक्ष पुष्ट कमल दाहाल र नेकपा एकीकृत समाजवादीका अध्यक्ष माधव नेपालले नेपाली कांग्रेसलाई एकलै बहुमत ल्याउन नदिने र आफ्नो सहयोग बेगर मसिर ४ गते पछि पनि आफूहरू समेत सत्तामै रहेने रणनीति लिएर समाजवादी मोर्चा बनाउने प्रयास गरेका थिए । माओवादी केन्द्रले डा. बाबुराम भट्टराईको नेपाल समाजवादी पार्टीलाई भन्ने प्रयास गराउन रहेका थिए । माओवादी केन्द्रले नेपाली कांग्रेसले नेताहरूलाई आन्दोलनलाई वेवास्ता गर्दै आएका छन् । सत्ता को नेताहरूलाई आन्दोलनलाई वेवास्ता गर्दै आएका छन् ।

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

कांग्रेस नै तुलो पार्टी भनेको हुनाले संधीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनमा कांग्रेसले नै बढी सिट लिने निश्चित जस्तै रहेको छ । सत्ता गठबन्धनले सिटको बाँडफाँडको मुख्य आधार २०७४ को निर्वाचनमा पाएको परिवर्तन तर्फ अग्रसर भएको छ । देवाको ध्यान यितेला जसरी भएपनि गठबन्धनका बलमा नेकपा एमालेलाई पराजित गरेर फेरी प्रधानमन्त्री बन्ने रणनीतिमा नै उनी सक्रिय भएको छ । आफ्नो पार्टीका नेताहरूलाई आन्दोलनलाई वेवास्ता गर्दै आएका छ । देवाको ध्यान यितेला जसरी भएपनि गठबन्धनका बलमा नेकपा एमालेलाई पराजित गरेर फेरी प्रधानमन्त्री बन्ने रणनीतिमा नै उनी सक्रिय भएको छ । आग्रहाई स्वीकार गरेर त्यसै अनुरूप अधिकार बढुपर्नेमा दाहाल-नेपालको आग्रह ह उनीलाई प्यारो भएको छ । हिजो ओली सरकारबाट भएका गल्तीहरूलाई सच्चाउनुको सद्वा असु गल्तीहरू गर्दै देउवा सरकार अधिकार बढिरहेको छ ।

लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा प्रमुख विपक्षी दलको सहयोग र समर्थनमा सरकार सञ्चालन हुनुपर्ने विश्वायापी सिद्धान्तलाई देउवा सरकारले उल्लंघन गर्दै पाँच दलीय गठबन्धनको बलमा एकलैटी गरिरहेका छन् । संसदमा रहेको सबै भन्दा तुलो संसदको प्रमुख विपक्षी दललाई विश्वासमा लिएर अधिकार बढुपर्नेमा बहुमतको बलमा अनुरूप अधिकार बढुपर्नेमा गरिरहेका छन् । जसको प्रत्यक्ष प्रमाण हो नागरिकता विधेयक । बहुमतको बलमा व्यापक छलफल र बहसै नगरि र संसदीय समितिले बनाएको नागरिकता विधेयकता विधेयकलाई गरिरहेका छन् । संसदमा रहेको सबै भन्दा तुलो संसदको प्रमुख विपक्षी दललाई विश्वासमा लिएर अधिकार बढुपर्नेमा बहुमतको बलमा अनुरूप अधिकार बढुपर्नेमा गरिरहेका छन् । जसको प्रत्यक्ष प्रमाण हो नागरिकता विधेयक । नागरिकता विधेयक राष्ट्रपतिलाई पुन विचार गर्न फिर्ता पठाएपछि पाँच दलीय गठबन्धनका नेताहरूलाई अन्तर्भूत व्यवस्थामा लिएर अधिकार बढुपर्नेमा गरिरहेका छन् । जसको प्रत्यक्ष प्रमाण हो नागरिकता विधेयक । नागरिकता विधेयक राष्ट्रपतिलाई महाअभियोग लगाउनुर्दित भन्दै कराईरहेका छन् । विश्वका कुनै पनि मुलुकमा नभएको व्यवस्था गरी नागरिकता विधेयक पारित गरिएको थिए । नेपाली पुरुषसँग विवाह गरे आउ

बहुदल कि दुई दल ?

माधवी भट्ट

कुनै वेला कवि बालकृष्ण समले मृत्युलाई नियमित आकस्मिकता भनी परिभाषित गरेका थिए । अहिले नेताहरूले राजनीतिलाई आकस्मिक नियमितता बनाइदिएका छन् । विनागृहकार्य बोल्ने उनीहरूका भाषणमा न लयात्मकता छ, न त विषयको तालमेल नै । कतिवेला के बोल्चन् र के गर्छन्, अनुमान गर्न कठिन छ । आफूले बोलका कुरा तथ्यप्रक छन् कि छेनन्, पटकै ख्याल गर्दैनन् । नेपालको वर्तमान संविधानले बहुदलीय व्यवस्था सुनिश्चित गरेको छ । संघ, प्रदेश र राजनीतिक तीनै तहमा दुईभन्दा बढी राजनीतिक दलहरूको प्रतिनिधित्व हुने अवस्था छ । बरू संवैधानिक प्रावधानकै कारण कुनै एक पार्टीले बहुमत प्राप्त गर्न कठिन हुने देखिन्छ ।

हालको वाम-प्रजातान्त्रिक सत्तारूढ गठबन्धन आगामी निर्वाचनसम्म कायमै रहने अडकलबाजीका कारण रक्षामक अवस्थामा पुगेको एमाले भने देशलाई दुईदलीय ध्वीकरणमा धकेले बेमौसमी बाजा बजाइरहेको छ । एमाले नेताहरूले देशमा विद्यमान गठबन्धन राजनीतिक विकल्पमा दुईदलीय राजनीतिक प्रणालीको एजेन्डा अधि सारेको दाबी गरेका छन् । जुन असंवैधानिक मात्र होइन, स्वयं एमालेको मार्गदर्शक सिद्धान्तको समेत विपरीत छ ।

स्थानीय निर्वाचनअधि नै एमाले नेता ईश्वर पोखरेलगायतले नेपालमा कायेस र एमाले दुईवटा राजनीतिक दल मात्र रहनुपर्न अभिव्यक्ति दिएका थिए । स्थानीय निर्वाचनमा सत्तारूढ गठबन्धनले प्रभावकारी नितिजा प्राप्त गरेको र मुख्य प्रतिस्पर्धी कायेसले एमालेलाई पछि पारेका कारण सत्तारूढ गठबन्धन दुटाउन एमाले लागिपरेको छ अहिले । आगामी भसिरमा हुने संघ र प्रदेशको निर्वाचनलाई लक्षित गरेर पार्टीबाहिर रहेका बामपन्थी नेता कार्यकर्ता आफूतिर तान्न मात्र एमालेले दुईदलीय ध्वीकरणको मुद्दा उठाएको बुझन कठिन छैन ।

एमाले महासचिव शंकर पोखरेलले गत साता अनलाइन सम्पादकहरूसँगको छलफलमा धेरै राजनीतिक दल मैदानमा रहेदा राजनीतिक अस्थिरता, नीतिगत विचलन र बाह्य हस्तक्षेप तथा चलखेल बढ्ने भएकाले भिजनरी लिडरसिप र बलियो राजनीतिक दल आवश्यक रहेको बताएका थिए । उनले युरोप र अमेरिकामा पनि दुईदलीय शासन पद्धति भएकाले राजनीतिक स्थिरता र समृद्धि प्राप्त भएको दाबी पनि गरे । अहिले घोषित निर्वाचनको पूर्वस्थामा दुईदलीय ध्वीकरणका लागि उत्साहित र सक्रिय एमाले नेताहरू पाँच वर्षअधि गरिएको माओवादी र एमालेको गठबन्धनले किन अस्थिरता निम्त्यायो ? वाम एकताको प्रयत्न किन असफल भयो ? राष्ट्रियता किन बलियो बन्न सकेन ? भन्ने विषयमा बहस गर्न भने सर्वै अनिच्छुक देखिन्छन् । यस लेखमा दुईदलीय शासन प्रणालीको विश्व अस्यास र नेपालको सन्दर्भमा यसको सम्भावना र आवश्यकताको समीक्षा गरिएको छ ।

हाल विश्वमा एकदलीय, दुईदलीय र बहुदलीय शासन प्रणाली अस्तित्वमा छन् । अधिकांश एकदलीय व्यवस्थामा अन्य दललाई कानुनी रूपमै पूर्णतः निषेध गरिन्छ । कुनै एकदलीय व्यवस्थामा अन्य पार्टीलाई पूर्णतः

निषेध गरिएको छैन भने पनि फरक विचार राख्ने र सरकार बनाउने वा शासन गर्ने अधिकार हुँदैन । छिमेकी विनमा विनियोग कम्युनिस्ट पार्टीको राजनीतिक रणनीतिको परिणामस्वरूप विभिन्न राजनीतिक दल, समूह र व्यक्ति समिलित 'युनाइटेड फ्रन्ट' बनेको छ । तर, यो युनाइटेड फ्रन्ट विनियोग कम्युनिस्ट पार्टीको स्वार्थविपरीत चल्दैन, चल्न पाउँदैन ।

हाल विश्वमा एकदलीय शासन व्यवस्था हट्टै गएको छ । उत्तर कोरिया, भियतनाम, लाओस, कम्युबालगायत जम्मा सात देशमा मात्र पूर्ण रूपले एकदलीय शासन व्यवस्था कायम छ । सन् १९९० मा विश्वका धेरै देश कम्युनिस्ट वा तानाशाही एकदलीय शासनबाट मुक्त भएर प्रजातन्त्रमा रूपान्तरित भएका हुन् । एसिया, ल्याटिन अमेरिका र अफ्रिकामा अवस्थित देशमा भएको यो रूपान्तरणलाई समाजशास्त्री सामुयल पी हिन्ट्ज्टनले 'दि थर्ड वेम अफ डेमोक्रेसी' अर्थात् प्रजातन्त्रको तेस्रो लहर भनेका छन् ।

विश्वका कतिपय विकसित र प्रजातान्त्रिक स्थिरता भएका मुलुकमा बहुदलीय शासन प्रणालीको सट्टा देखिन्छ । त्यहाँ नेताहरूको आग्रहमा होइन, निश्चित कानुनी व्यवस्था र जनताको मताधिकारका आधारमा दुई दलहरू सत्ताको वरिपरि रहन पुगेका छन् लामो समयसम्म । विश्व शक्ति राष्ट्र अमेरिकालाई यसको बलियो उदाहरणका रूपमा लिन सकिन्छ ।

विगतमा अमेरिकामा 'फेडरिस्ट' र 'एन्टी फेडरिस्ट' दुई दलको वर्चस्व थियो भने अहिले रिप्लिकन र डेमोक्राट । लामो समयसम्म अविच्छिन्न चलेको राष्ट्रपतीय व्यवस्था नहुनु तथा रिप्लिकन र डेमोक्रेट दुई ठूला पार्टीलाई सुविधा हुने खालको कानुनी तथा प्रशासकीय प्रबन्धका कारण अमेरिकामा अन्य पार्टीको प्रभाव नदेखिएको हो । वातावरण संरक्षण, सुसान र मानवअधिकारका मुद्दा बोकेर ग्रिन पार्टीलगायत अन्य केही साना दल लामो समयदेखि त्यहाँको राजनीतिक मैदानमा उभिएका छन्, तर उनीहरूले निर्वाचनमा राष्ट्री मत ल्याउन सकेका छैनन् । कैयन् अमेरिकी जनता रिप्लिकन र डेमोक्रेट दुई पार्टीले राष्ट्रिय महत्वका धेरै विषयलाई प्राथमिकतामा राख्न नसकेको भनी आलोचना गर्न्छन् । अमेरिकी प्रजातन्त्रलाई बढी सुदूर र शासनलाई प्रभावकारी बनाउन बहुदलीय प्रतिस्पर्धा जरूरी तान्को संख्या कम छैन त्यहाँ । अहिले डेमोक्रेट र रिप्लिकन पार्टीका असन्तुष्टहरू र अन्य बोक्सिक व्यक्तिहरूले तेस्रो दल खडा गरेर दुईदलीय इतिहास र सम्यतालाई बुनौती दिन खोज्दै छन् ।

अमेरिकाबाहेक बेलायत, न्युजिल्यान्ड, अस्ट्रेलियालगायत देशलाई पनि दुई दलीय शासन व्यवस्थाको उदाहरणका रूपमा लिने गरिएको छ । लिखित संविधान नभएको बेलायतमा सन् १९२० देखि कन्जरेटिभ र लेबर पार्टीले वर्चस्व राखेका छन् । यद्यपि दुई दलको प्रतिस्पर्धा सँघुरिदै गएकाले सरकार गठनमा तेस्रो दलको उपरिथति अनिवार्य जस्तै बनिरहेको छ । कहिले गठबन्धन त कहिले अल्पमतको सरकार बनिरहेको बेलायत दुईदलीयमन्ना पनि बहुदलीय बन्दै गएको टिप्पणी हुन थालेको छ । यद्यपि, बेलायतमा प्रत्यक्ष निर्वाचनबाट मात्र सांसद चुनिने कानुनी व्यवस्था भएकाले दुई दलको दबदबा भविष्यमा पनि कायमै रहेन विश्लेषको दाबी छ । अस्ट्रेलियामा पनि लामो समयदेखि दुई

पार्टीको एकछत्र उपस्थितिलाई च्यालेन्ज गर्दै दि नेसनल पार्टी राष्ट्रिय पार्टी बन्न सफल भएको छ ।

विश्वका कतिपय प्रजातान्त्रिक भनिएका देशमा दल राष्ट्रानासम्बन्धी प्रावधान अप्रजातान्त्रिक पनि छन् । जस्तै दक्षिण कोरियामा कानुनतः कम्युनिस्ट पार्टी खोलै पाइन । त्यहाँको संविधानले नै त्यसलाई निषेध गरेको छ । दोस्रो विश्वयुद्धपश्चात विशाल

नियन्त्रणका लागि कानुन नै बनाएको थियो । अमेरिकी फेडरल ब्युरो अफ इन्वेस्टिगेशनले भने कम्युनिस्ट गतिविधि भूमिगत रूपमा सञ्चालन हुन सक्ने भन्दै सो कानुनको विरोध गरेको थियो । सन् १९७३ मा एरिजोना राज्यको फेडरल डिस्ट्रिक्ट कोर्टले भने कम्युनिस्ट नियन्त्रण गर्न बनेको यो कानुनलाई असंवैधानिक ठहर गरेको थियो । नेपालका सन्दर्भमा पनि तत्काल

संसदीय शासन प्रणालीले एकदलीय अधिनायकवाद वा दुईदलीय शासन पद्धतिलाई अस्वीकार गर्छ । संविधान वा कानुनले नै निषेध नगर्ने हो भने नेपालमा अहिले नै कायेस र एमालेमा मात्रै जनमत बाँडिने अवस्था देखिन्दैन । यसो हुनका लागि यी दुई दलले आआफ्नो पार्टी विधानमा आमूल परिवर्तन गर्नुपर्छ र त्यावारी घोषणापत्र तयार गर्नुपर्छ । राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी हिन्दूधर्म र राजसंस्था बोकेर अधि बढिरहेको छ । संघीयता र धर्म निरपेक्षताजस्ता माओवादीका एजेन्डा स्थापित भएका छन् । विगतमा संघीयता राज्यकाम र हिन्दूराज्यका पक्षमा रहेको कांग्रेसले नयाँ संविधानअनुरूप पार्टीको विधान सार्वजनिक गरेको छ र त्यहीअनुरूप सांगठनिक संरचनासमेत परिवर्तन गरिसकेको छ ।

वर्तमान सत्तारूढ गठबन्धनविरुद्ध एकल प्रतिस्पर्धा गर्नुपर्ने अवस्थाबाट भस्किएको एमालेका लागि पनि दुईदलीय ध्वीकरणको असंगत एजेन्डा आत्मघाती हुन सक्छ । किनकि, जनताको बहुदलीय जनवाद र बहुदलीय प्रतिस्पर्धा उसको मार्गदर्शक सिद्धान्त हो । एमालेले यसलाई नेपाली सन्दर्भको नयाँ जनवाद भनी परिभाषित गरेको छ । एउटा मात्र पार्टीको एकाधिकार अन्त्य गर्ने प्रतिबन्धिता गरेको एमालेले दुई पार्टी रोजेर अरूलाई निषेध गर्ने परिकल्पना कसरी गर्न सक्छ ? जनताले उल्टो एमालेलाई प्रश्न गर्न सक्छन् । (नयाँ पत्रिका)

घोषित निर्वाचनको पूर्वसन्ध्यामा दुईदलीय ध्वीकरणका लागि उत्साहित र सक्रिय नेताहरू पाँच वर्षअधिको माओवादी-एमाले गठबन्धनले किन अस्थिरता निम्त्यायो, वाम एकताको प्रयत्न किन असफल भयो, बहस गर्न तिन अनिच्छुक देखिन्छन् ?

प्रायद्वीप विभाजित भएर उत्तर र दक्षिण कोरिया गरी दुई देश बन्न पुग्यो । शक्ति राष्ट्रहरूको स्वार्थका कारण सन् १९५० देखि १९५३ सम्म चलेको कोरियाली युद्ध अभै विधिवत रूपमा दुग्धिएको छैन । दक्षिण कोरियाली जनता उत्तर कोरियाको आणविक निर्वाचनबाट मात्र सांसद चुनिने व्यवस्था भएकामा अन्तरिम संविधान लागू भएदेखि समानुपातिक प्रतिनिधित्वलाई संविधानको अंग ब

अन्तर्राजातीय प्रेम र अपराध

टीकाकुमार विश्वकर्मा

नेपाली समाजको सामाजिक बनोट जात-व्यवस्थाका आधारमा निर्माण भएको हो । वर्गीय र जातीय समाजमा माया, प्रेम, विवाह पनि सोहीअनुरूप नै वर्गीय र जातीय बनाएँदूरहेछ । अजमन्दा केही वर्षअधिसम्म छोरा भए पढाउने र छोरी भए घरको काम, मेलापात, घाँसदाउराको काम मात्रै सिकाउने चलन थियो । त्यसैगरी, गाउँघर र सहरबजार सबैतर जात-व्यवस्थाका आधारमा छुट्याइएको गैरदलित भनिएकाहरूले मात्रै पढ्न पाउने अवस्था थियो । समाजमा रहेको आर्थिक असमानता, सत्ता र शासकद्वारा गरिने अमानवीय दमन र उत्पीडन, सामाजिक रूपमा तिरस्कार, शैक्षिक रूपमा लेखपढ गर्न नपाउने र नसक्ने अवस्था, राजनीतिक चेतनाको कमी, सांस्कृतिक रूपमा छुवाछुत प्रथा आदिका कारणले गर्दा दलितहरू सबै हिसाबले पछाडि पारिएका समुदाय हुन् ।

उनीहरू आफै पछाडि परेको नभई सत्ताको नीति र योजनामै पछाडि पारिएका हुन् । यो समुदायमाथिको अपमान, विभेद र उत्पीडनकै कारण आजको २९५० शताब्दीमा पनि प्रेम गर्न नपाउने, आफूले रोजेको मान्छेसँग विवाह गर्न नपाउन, छोराले गैरदलित बुहारी विवाह गरेर त्यायो भने बुबाले अपहरणको मुदामा हिरासत र जेल बस्नुपर्ने, अपमान र विभेद मात्रै नभई कुटपिट, लछारपछार र हत्या नै गरिनेजस्ता थुप्रै विभेदकारी व्यवहार आजका दिनसम्म पनि यो समुदायले भोग्दै आएका छन् । अहिलेको विज्ञान र प्रविधिको युगमा समाजभित्रका एकाथरी मान्छेले दलित र गैरदलितबीच हुने अन्तर्जातीय प्रेम र विवाहलाई स्विकार्न नसक्दा आपराधिक मानसिकताको विकास भई तुल्यूला अपराधका घटना भइरहेका छन् ।

अन्तर्जातीय प्रेमको लहर : हाम्रो नेपाली समाजमा पछिला केही वर्षदेखि मुख्यतः दलित र गैरदलित युवा-युवतीबीच प्रेम गर्ने र भागी विवाह गर्ने प्रवृत्ति बढेको देखिन्छ । पहिला-पहिला पनि राणाकी छोरीलाई एउटा सामान्य परिवारको दलितले प्रेम गरेर भगाएका घटना हुन् वा साहु वा जिम्मावाल वा मुखियाका घरमा हली बन्ने दलितले आफै साहुकी छोरी भगाउने, मास्टरकी छोरी भगाउने, बालीघरे कामी वा दमाइङ्का छोराले गैरदलितकी छोरी भगाउनेजस्ता प्रेममय घटना हुने गरेकै थिए । तर, समयानुसारको परिवर्तन, दलित बस्ती र समुदायमा विकसित भएको चेतना, आर्थिक र शैक्षिक क्षेत्रमा भएको सुधार तथा गैरदलित युवा-युवतीमा विकसित छुवाछुतविरोधी चेतना आदिको कुल जोडबाटै अन्तर्जातीय प्रेममा बढवा र प्रोत्साहन भएको हो ।

वास्तवमा समाजमा परम्पराकालदेखि नै दुई तरिकाले नातागोता इस्टमिन्ब्राट र केटाकेटीबीचको सहकार्यबाट विवाह हुने गर्थ्यो । त्यतिवेला सहकार्य गर्ने क्षेत्र र दायरा असाध्यै साँझुरो हुन्थ्यो । छोराछोरीको विवाह गर्दा प्रायः आफै अभिभावकले केटीकेटा हेरेर ठिक पारेपछि छोरी या छोरालाई सोधेजस्तो गर्ने चलन थियो । एकाध मात्रै प्रेम गरेर भागी विवाह गर्थे । त्यतिवेला अधिकाश केटाकेटीको विवाह सानै उमेरमा गरिन्थ्यो । एकाधले मात्रै आफै परिवार र समाजसँग विद्रोह गरेर अन्तर्जातीय विवाह गर्ने आँट गर्थे । तर, उनीहरू भागेर धेरै टाढा विनजान नभएको ठाउँमा जानुपर्थ्यो । उनीहरूलाई न त खोज्न जान्थे न त कैतै उजुरबाजुर नै गर्थे । अहिलेजस्तो जोडीलाई अलग गर्ने या लखेटी-लखेटी क्रुर ढंगले हत्या गर्ने चलन त्यतिवेला

थिएन ।

अहिले जमाना फेरिएको छ । मान्छेको सोच, चिन्तन र व्यवहारमा परिवर्तन आएको छ । अहिलेका युवा-युवतीले सामन्तवादी समाजले चलाएको गलत मूल्य-मान्यतालाई कुल्याँदै जातपाताको कुनै पर्वाह नगरी आफूलाई चाहिने जीवनसाथी खोज्न र रोजन थालेका छन्, जुन असाध्य महत्वपूर्ण र वैज्ञानिक पनि छ, तर फेरि यही प्रेम विवाहले दलितको हत्या हुने, भुटा मुदामा फसाएर जेल हालजेस्ता अपराधका नयाँरूप रूप र उत्पीडनका थप शुखला देखिन थालेका छन् । दलित केटाले गैरदलित केटीलाई प्रेम गर्दा विवाहमा काप्रेका अजित मिजारले ज्यानै गुमाउनुपर्यो ।

त्यसैगरी, केही दिनअघि मात्रै बालुडको बडीगाड-८ रणसिंहिटीनीका सुनील सुनार र जलजलाकी जनजाति युवतीले लामो समयको प्रेमपछि भागी विवाह गरे । तर, पछि सुनीलका बुबा विर्खमान सुनारलाई अपहरण र सुनीललाई बलात्कारको मुदा लगाइएपछि हाल सुनील पुर्णक्षका लागि थुनामा छन् भने उनका बुबाले भुटा मुदा खेपिरहेका छन् । देशव्यापी रूपमा यस्ता थुप्रै घटनाक्रम बढेका छन्, जसले दलित मात्रै नभई सबै युवा-युवतीको मानव अधिकार र आत्मनिर्णयको अधिकारलाई समेत छिन्मिन पारिदिएको छ । यस्ता अपराधिक घटनाक्रम बढनुले 'बूढी' मरी भन्दा पनि काल पल्क्यो भन्ने परम्परावादी सामन्ती उखानलाई चरितार्थ गरेको छ ।

अपराधिक मानसिकता र प्रवृत्तिमा विकास : वर्गविहीन आदिम साम्यवादी समाजबाट विकसित हुँदै जाने क्रममा एउटा सचेत र टाठोबाटो तप्काले चेतना कमजोर भएका, आफ्नो श्रममा मात्रै भर परेर गरिखाने सामान्य वर्गका

● ● ●

समाजमा रहेको आर्थिक असमानता, सत्ता र शासकद्वारा गरिने अमानवीय दमन र उत्पीडन, सामाजिक रूपमा तिरस्कार, शैक्षिक रूपमा लेखपढ गर्न नपाउने र नसक्ने अवस्था, राजनीतिक चेतनाको कमी, सांस्कृतिक रूपमा छुवाछुत प्रथा आदिका कारणले गर्दा दलितहरू सबै हिसाबले पछाडि पारिएका समुदाय हुन् ।

● ● ●

समाजमा रहेको आर्थिक असमानता, सत्ता र शासकद्वारा गरिने अमानवीय दमन र उत्पीडन, सामाजिक रूपमा तिरस्कार, शैक्षिक रूपमा लेखपढ गर्न नपाउने र नसक्ने अवस्था, राजनीतिक चेतनाको कमी, सांस्कृतिक रूपमा छुवाछुत प्रथा आदिका कारणले गर्दा दलितहरू सबै हिसाबले पछाडि पारिएका समुदाय हुन् ।

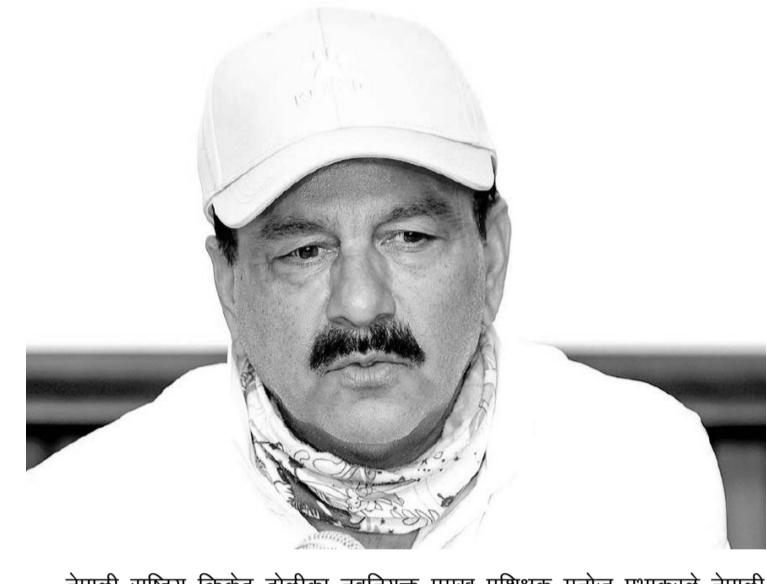
प्रचार-प्रसार गरिनुपर्यो । तीन, जातीय भेदभाव तथा छुवाछुत (कसुर र सजाय) ऐन २०६८ लाई प्रभावकारी रूपमा राज्यले कार्यव्यवयन गर्नुपर्यो । चार, दलित भनेर विभेद गरिएको होस वा अन्तर्जातीय प्रेममयवाहका नाममा विभेद गरिएको होस, ती सबै घटनालाई ढाक्छोप गर्ने मेरी छोरीलाई अपहरण गरेको, ललाइफकाइ बेच्न लान खोजेको, बालविवाह गरेको जस्ता आरोप लगाएर भुटा मुदामा फसाउने वा केटाकेटीको हत्यासम्म गर्नेजस्ता अपराधका घटनामा संलग्न अपराधीलाई कुनै पनि बहानामा दण्ड, सजाय दिनबाट उन्मुक्ति दिनुहोसन । पाँच, दलित आन्दोलनसँग सरोकार राख्ने विभिन्न राजनीतिक संगठन र सामाजिक संघ, संस्थाले पनि यस्ताखाले अपराधबाट जोगिनका लागि सदैव खबरदारी गरिराख्नुपर्यो ।

यसरी राज्यपक्ष, राजनीतिक क्रियाकलापमा लाग्ने पक्ष र सजाय विभेदको विशेषज्ञता र व्यवहारमा अन्तर्जातीय प्रेम र विवाहमा विकास भएको आपराधिक घटनाक्रमलाई रोकन सकिन्दैन छ । यसरी विभेद गरिएको छोरीलाई गर्दा विभेद गर्ने अन्तर्जातीय विवाहमा विकास भएको आपराधिक घटनाक्रमलाई रोकन सकिन्दैन छ । साथै यसरी विभेद गरिएको छोरीलाई गर्दा विभेद गर्ने अन्तर्जातीय विवाहमा विकास भएको आपराधिक घटनाक्रमलाई रोकन सकिन्दैन छ । यसरी विभेद गरिएको छोरीलाई गर्दा विभेद गर्ने अन्तर्जातीय विवाहमा विकास भएको आपराधिक घटनाक्रमलाई रोकन सकिन्दैन छ ।

यसरी विभेद गरिएको छोरीलाई गर्दा विभेद गर्ने अन्तर्जातीय विवाहमा विकास भएको आपराधिक घटनाक्रमलाई रोकन सकिन्दैन छ । यसरी विभेद गरिएको छोरीलाई गर्दा विभेद गर्ने अन्तर्जातीय विवाहमा विकास भएको आपराधिक घटनाक्रमलाई रोकन सकिन्दैन छ ।

प्रमुख प्रशिक्षक प्रभाकर भन्छन्

नेपाली खेलाडी प्राविधिक पक्षमा कमजोर छन्

नेपाली राष्ट्रिय क्रिकेट टोलीका नवनियुक्त प्रमुख प्रशिक्षक मनोज प्रभाकरले नेपाली खेलाडीमा मुख्य कमजोरी प्राविधिक पक्ष रहेको बताएका छन् । 'नेपाली खेलाडीका अन्य सबै पक्ष राप्रा छन्, तर व्याटिडमा उनीहरूको प्राविधिक पक्षमा कमजोरी भएको पाएँ,' नेपाल क्रिकेट संघ(क्यान)ले आइतबार आयोजना गरेको कार्यक्रममा मुख्य प्रशिक्षक प्रभाकरले भने, 'टैनिकमा जैन, यसमा सुधार गर्न सकिन्छ, प्राविधिक पक्षमा बलियो दुँदा क्रिकेटको जुनसुकै कफ्टाइटमा रन बनाउन सकिन्छ ।'

प्रभाकरले कमजोर पक्ष हटाउन आफूलाई समय लाग्ने बताए । उनी भन्छन्, 'एकैपटक कमजोरी समाधान गर्न सकिन्दैन, यसका निकै राप्रा उनीहरूले आइतबार हटाउने बताएको छु ।'

पछिलो समय नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय खेलमा राप्रा प्रदर्शन गर्न सकिन्दैको छैन । आइसिसी विश्वकप लिए २ अन्तर्गत अमेरिका र स्कटल्यान्डमा भएको सिरिजमा नेपालले खारब नितिजाका विवरण नेपालले आइसिसी एकदिवसीय वरीयतामा समेत स्थान गुमाएको छ । नेपाललाई राप्रा लयमा फर्कने सोयेजस्तो सहज नभएको उनको भनाइ छ । 'मैले नेपालले खेलेका खेलको विश्लेषण गरेको छु, पछिलो समय नेपालको प्रदर्शन सन्तोषजनक छैन, 'नेपाली टोलीको विश्लेषण गर्दै उनले भने, 'यस टोलीलाई लयमा फर्काउन त्यति सहज छैन, अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा टोलीलाई निरन्तरता दिनुपर्नेछ' उनले भने, 'त्यसपछि नेपाललाई टेस्टस्टरमा पुऱ्याउनुपर्यो ।'

भारतीय क्रिकेट

● प्रभु बैंकका ग्राहकले होटेल ग्रान्ड साम्बालामा छुट पाउने

प्रभु बैंक लिमिटेडका ग्राहकले मुक्तिनाथमा रहेको होटेल ग्रान्ड साम्बालामा छुट पाउने भएको छन्। बैंकका ग्राहकलाई विभिन्न सेवाहरूमा छुट दिने सम्बन्धमा बैंक र होटेलबीच सम्झौता भएको हो।

सम्झौतामा बैंकका जोमसोम क्षेत्र प्रमुख नरेन्द्र थकाली र होटेल ग्रान्ड साम्बालाका प्रबन्ध निर्देशक नाम्य वाङ्दी गुरुङले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ। सम्झौतामा बैंकका जोमसोम क्षेत्र प्रमुख नरेन्द्र थकाली र होटेल ग्रान्ड साम्बालाका प्रबन्ध निर्देशक नाम्य वाङ्दी गुरुङले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ।

छुट प्राप्त गर्नका लागि ग्राहकले प्रभु बैंकको डेबिट कार्ड, क्रेडिट कार्ड, मोबाइल बैंकिङ, इन्टरनेट बैंकिङ च्यानलहरू प्रयोग गरी डिजिटल भुक्तानी गर्नुपर्ने सर्त राखिएको छ। सम्झौतामा बैंकका सम्पूर्ण ग्राहक लाभान्वित हुने बैंकले विश्वास व्यक्त गरेको छ।

● स्याइजाको बदखोलामा टिभिएसको नयाँ सोरुम

नेपालका लागि टिभिएस दू विवरको अधिकारिक विक्रेता जगदम्बा मोटरसले स्याइजाको बदखोलामा नयाँ सोरुम सञ्चालनमा त्याएको छ। कम्पनीले टिभिएस मोटरसाइकल तथा स्कुटरको बिक्री, सेवा र स्पेयर पार्ट्स सहज रूपमा उपलब्ध गराउने उद्देश्यका साथ नयाँ सोरुम सञ्चालनमा ल्याइएको हो।

सोरुमको उदाटन गर्दै बतास इन्स्टर्मेन्ट कम्पनीका अध्यक्ष राजेश शर्माले टिभिएस ग्राहकलाई

अफ्रीका सेवा प्रदान गर्न सधैं प्रयासरत रहेको बताए। ग्राहकलाई थप प्रभावकारी र छिटो-छिरितो रूपमा सेवा दिन नयाँ सुविधा थपिएको उनको भनाइ थियो।

कार्यक्रममा स्याइजाको प्रमुख जिल्ला अधिकारी राजु पौडेल, स्याइजा जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी उपरीक्षक राजीवहादुर बस्नेत, प्रहरी उपरीक्षक रवीन्द्र खनाल, सशस्त्र प्रहरी नायब उपरीक्षक राजेशलालगायतको उपस्थिति रहेको जनाइएको छ। कम्पनीले देशभरमा एक सय ३२ भन्दा बढी डिलरहरूको बलियो राष्ट्रव्यापी वितरण सञ्चालका साथ बजारमा बलियो पकड कायम राखन र आफ्ना ग्राहकलाई सन्तुष्ट तुल्याउन सफल भएको दाबी गरेको छ।

● आइएमई लाइफले दियो एकै दिनमा भन्डै ६ हजारलाई बिमा साक्षरता

बिमाको क्षेत्रमा साक्षरता बढाउने उद्देश्यका साथ आइएमई लाइफ इन्स्योरेन्सले आइतबार सातवटै प्रदेशका शैक्षिक प्रतिष्ठानहरूमा बिमा साक्षरता जागरण अभियान सम्पन्न गरेको छ। कम्पनीले स्थापनाको पाँचौं वर्ष पूरा गरेको अवसर पारेर देशभरमा बिमा साक्षरता जागरण अभियान सञ्चालन गरेको हो।

कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत कवि फुर्यालले बिमा क्षेत्रको समग्र विकास एवं विस्तारका लागि विद्यालय र सञ्चालनमा अध्ययनरत विद्यार्थीलाई लक्षित गरिबीमा साक्षरता जागरण अभियान सञ्चालन गरिएको जानकारी दिए। बिमा क्षेत्रको नियमनकारी निकाय बिमा समितिको उद्देश्यलाई आत्मसात गर्दै बिमा साक्षरता जागरण अभियान गरिएको कम्पनीले जनाइएको छ।

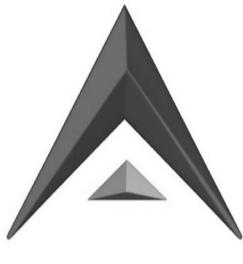
देशभर गरिएको बिमा साक्षरता जागरण कार्यक्रममा पाँच हजार आठ सय ४८ विद्यार्थी सहभागी भएको कम्पनीको दाबी छ। ६० भन्दा बढी

कर्पोरेट

विद्यालय एवं क्याम्पसमा जनयेतना प्रवाह गरिएको जनाइएको छ। बिमा कम्पनीले एकै दिन यसि संख्यामा विद्यार्थीलाई बिमासम्बन्धी जनयेतना प्रवाह गरेको सम्भवत: यो पहिलोपटक भएको कम्पनीको भनाइ छ।

कम्पनीका प्रमुख सञ्चालन अधिकृत दिनेश अमात्यले विद्यार्थीलाई बिमासम्बन्धी प्रचलित ऐनका साथी बिमाको महत्व र राष्ट्र विकासमा बिमाको महत्वपूर्ण भूमिकाको विषयमा जानकारी दिएको बताए। आइएमई लाइफ इन्स्योरेन्सले पाँचौं वर्ष पूरा गरेको अवसरमा एकै दिनमा सात सय ४८ जनालाई बिमा अभिकर्ता तालिम, पाँच सय ७९ जनाबाट बृहत रक्तदान तथा साते प्रदेशमा एक हजार तीन सय दुईजना लाभान्वित हुने गरी स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको जनाइएको छ।

● खोकनामा नबिल बैंकको डिजिटल बैंकिङ तथा वित्तीय पहुँच अभिमुखीकरण

NABIL BANK®

नबिल बैंकले ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. २१ को खोकनामा डिजिटल बैंकिङ तथा वित्तीय पहुँच अभिमुखीकरण कार्यक्रम गरेको छ। बैंकले स्थानीय क्षेत्रको कृषि प्रवर्द्धन, युवा तथा महिला उद्यमशीलता, डिजिटल बैंकिङ तथा वित्तीय साक्षरता प्रवर्द्धनमा केन्द्रित रहेर कार्यक्रम गरेको हो।

बैंकले नबिल दिगो बैंकिङका विभिन्न आयामहरू, डिजिटल बैंकिङ, क्युआर कोड र अन्य सेवा-सुविधाका बारेमा विशेष प्रस्तुति दिएको जनाइएको छ। कार्यक्रममा खोकनामा वडा सदस्यहरू, स्थानीय युठी, आमा समूह र सहकारीका प्रतिनिधिहरू, स्थानीय बुद्धिजीवी, किसान तथा उद्यमीहरूको सहभागिता रहेको बैंकले जनाइएको छ।

कार्यक्रममा बैंकका विविध नायब प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुजितकुमार शाक्यले विशेष वक्ताका रूपमा युवा र महिलाहरूको उद्यमशीलता विकास र रोजगारी सिर्जनामा सहयोग गरी दिगो समाजको निर्माण गर्न नबिल बैंक समैं तत्पर रहेको बताए। बडायक्ष रहीन्द्र महर्जनले खोकनावरपर उद्यमशीलता विकास गर्न नबिल बैंकसँग हातेमालो गर्ने बताए। बैंकका प्रादेशिक प्रमुख रोशन कोइरालाले उद्यमशीलता विकास र वित्तीय पहुँच प्रवर्द्धनमा नबिल बैंक स्थानीय निकायसँग सहकार्य गर्न समैं तत्पर रहेको बताए।

बैंकले ०७८ असार १५ गते सुरु गरेको दिगो बैंकिङ सुरुमा १७ वटा शाखाबाट सुरु गरेकोमा हाल एक समय शाखामा विस्तार गरेको जनाइएको छ। दिगो बैंकिङन्तर्गत किसान कर्जा र उद्यमशील कर्जामार्फत पाँच सयभन्दा बढी उद्यमीलाई ५५ करोड रुपैयाँभन्दा बढी कर्जा प्रवाह गरेको जनाइएको छ।

● आइएमईले त्यायो 'घन्टी बज्यो' अफर

रेमिट्यान्स कम्पनी आइएमईले 'घन्टी बज्यो' नामक नयाँ अफर सार्वजनिक गरेको छ। कम्पनीले विदेशबाट पठाएको रेमिट्यान्स सीधै आइएमई पे मोबाइल वालेट एपमा प्राप्त गर्ने दुईजना भाग्यशाली विजेताले रेडमी-टेन र स्मार्ट फोन जित्न सक्ने अफर ल्याएको हो।

यो अफर भद्रौ १० सम्म मात्र लागू हुने कम्पनीको भनाइ छ। दुई हप्ता चल्ने यो अफरमा हरेक हप्ता एक-एकजना विजेताले स्मार्ट फोन जित्ने जनाइएको छ। रेमिट्यान्स सेवालाई प्रत्येक नेपालीको पहुँचसम्म पुऱ्याउन प्रतिबद्ध रहेको कम्पनीको भनाइ छ।

हाल कम्पनीले देशका सबै क्षेत्रलाई समेट्ने

गरी दुई सय ३० आइएमई सेन्टरसहित ७७ वटै जिल्लाका करिब ३५ हजार सबैएजेन्ट र बैंक तथा वित्तीय संस्थाका शाखामार्फत विदेशबाट नेपालीले आफन्तालाई पठाएको रकम छिटो-छिरितो हिसाबले पुऱ्याउने काम गर्दै आएको जनाइएको छ।

● एनएमबि बैंकले ल्यायो आइएफसीबाट तेस्तोपटक कर्जा

एनएमबि बैंक लिमिटेडले विश्व बैंक समूहको सदस्य इन्टरनेसनल फाइनान्स कर्पोरेसन (आइएफसीबाट) दुई करोड ५० लाख अमेरिकी डलरको तेस्रो आवधिक कर्जा भित्तिएको छ। बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुनील केसी र आइएफसीबाट दक्षिण एसिया क्षेत्रीय निर्देशक हेक्टर गोमेज आंगबीच कर्जामार्फत सम्भदारीपत्र आदान-प्रदान भएको हो। यो कर्जाले हालको असहज परिवेशमा उत्पादनमूलक क्षेत्रमा कर्जा लगानी बढाउन मद्दत पुऱ्याउने बैंकले जनाइएको छ। एनएमबि बैंक चार वर्षको अवधिमा आइएफसीबाट लगातार तीनपटक कर्जा प्राप्त गर्न नेपालको एक मात्र बैंक भएको जनाइएको छ। यसरी विस्तार गरिएको क्रेडिट लाइनले कोमिड-९९ का कारणले गर्दा साना तथा मफ्फोला कर्जाको क्षेत्रमा भएको खाडलाई परिपूर्ति गर्न र उत्तर क्षेत्रहरूमा नयाँ उद्यमीहरूलाई प्रोत्साहित गर्न सक्षम बनाउने बैंकले विश्वास व्यक्त गरेको छ।

एनएमबि बैंक दी फाइनान्सियल टाइम्स, लन्डनको 'द व्यान्कर' पत्रिकाद्वारा एसियाको सर्वोत्कृष्ट बैंको उपाधि बैंक अफ दी इयर एसिया २०२१ उपाधिबाट सम्मानित भएको बैंक हो। यो बैंकले २०७९, २०८०, २०२० र २०२१ का लागि पनि उत्तर पत्रिकाद्वारा चारपटक नेपालको उत्कृष्ट बैंको उपाधि बैंक अफ दी इयर नेपाल प्राप्त गरिएकोको जनाइएको छ। हाल बैंकले देशभरमा दुई सय एक शाखा, एक सय ३८ एटिएम र ११ एक्सटेन्सन काउन्टरमार्फत सेवा प्रदान गर्दै आइएको जनाइएको छ।

● सातै प्रदेशमा आइएमई लाइफ इन्स्योरेन्सको स्वास्थ्य शिविर

देउवाको...

बाहकोका अन्य साना दलको सहयोगमा सरकार निर्माण गर्न सकियोस् भन्ने नै हो ।

माओवादीका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालले आउँदो निर्वाचन पछि माओवादी केन्द्र संघभन्दा तुलो कम्प्युनिष्ट पार्टी बन्ने उद्देश्य गरिसकेको अवस्थामा अहिले डा. भट्टराई, नेपाल र गौतमको सहयोगमा आफ्नो पार्टीलाई संसदमा दोस्रो तुलो पार्टी बनाउने रणनीतिका साथ भट्टराई र

नागरिकता...

जनाएका छन् भने प्रमुख विपक्षी दल नेकपा एमालेले स्वागत गरेको छ । नेकपा एमालेले मुख्यतया नेपाली पुरुषसँग विवाह गरेको विदेशी महिलालाई विवाह गरेको ७ वर्षपछि मात्र वैवाहिक अंगिकार नागरिकता दिनुपर्न अडान लिएको छ । एमालेले लिएको अडानलाई नागरिक सामग्री लगायथा धेरै संघ संस्था र नेपाली जनताले समर्थन जनाएका छन् । विश्वका कुनैपनि मुलुकमा यसै सजिलै नागरिकता दिने प्रावधान छैन तर हालै संसदबाट पारित गरिएको नागरिकता विधेयकमा नेपाली पुरुषसँग विवाह

गौतम र नेपाललाई मनाएका भएपनि दाहालको त्यो सपना पूरा हुन कठिन देखिएको छ । भट्टराईको जनतामा कुनै प्रभाव छैन भने गौतमको अवस्था पनि त्यस्तै देखिएको छ । मध्यव नेपालको पार्टी जनसत्त्वा पुगेको छैन । पाँच दलीय गठबन्धनको सहयोगले मात्र नेकपा एकीकृत समाजवादी टिकेको छ ।

दाहालको र नेपालको एकमात्र उद्देश्य आउँदो निर्वाचनपछि पनि सत्तामा बन्न पाइयोस् त्यसका लागि कांग्रेसले आफ्नो पार्टीको सहयोग

लिन बाध्य पार्ने रणनीति मात्र हो । प्रधानमन्त्री देउवाले दाहालको मित्री रणनीति बुझेका हुनाले लोसपालाई गठबन्धनमा त्याएर निर्वाचनमा गएको खण्डमा पछि माओवादी बाहेको अरु साना दलको सहयोगमा सरकार बनाउन सकियोस्, भन्ने नै हो । यही कारणले गर्दा पाँच दलीय सिट संख्या बाँडकाँडमा नै सकट आउने सम्भावना समेत रहेकाले गर्दा गठबन्धन दुट्टन सक्छ । यदि त्यसो घट्टमा नेकपा एमाले नै तुलो पार्टी बन्ने निश्चित रहेको छ ।

गरेकी विदेशी महिलाले विवाह गरेको भोलीपल्टै नागरिकता पाउने प्रावधान राखिनु राष्ट्रघाटी कदम थिए ।

राष्ट्रपति भण्डारीले नागरिकता विधेयकमा सम्बन्धमा पक्ष र विपक्ष दुवै पक्षहरूसँग राय, सल्लाह लिएकी थिएन् । सत्ता गठबन्धनले आउँदो निर्वाचनलाई ध्यानमा राखेर पार्टीगत स्वार्थलाई ध्यानमा राखेर नागरिकता विधेयक बहुमतका आधारमा संसदबाट पारित गरेको थिए । नागरिकता जस्तो सचेदनशिल युद्धमा राष्ट्रिय सहमति कायम गरेर विधेयक बनाउनु पर्नेमा बहुमतका आधारमा विधेयक पारित गरिनु कुनै सर्तमा पनि उचित मान्य सकिन्दैन ।

गरेका थिए । भट्टराई जनता समाजवादी पार्टीमा रहेदा उपेन्द्र यादव राष्ट्रिय अध्यक्ष र भट्टराई संघीय अध्यक्ष रहेका थिए । भट्टराईकै कारण जनता समाजवादी पार्टी समेत विभाजित भयो । महान्य ताकुर पक्षले पार्टी विभाजन गरेर लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी एकीकरण गर्ने र उनी माओवादी केन्द्रको उपाध्यक्ष बन्ने प्रायः पक्षकापक्षी रहेको छ । चोराबाटो रोजेर माओवादी केन्द्रमा प्रवेश गर्न भन्दा भयालको सष्टा ढोकाबाटे भट्टराई माओवादी केन्द्रमा पुगेका भए उसलाई उनको पार्टीका नेता तथा कार्यकार्ताहरूसँग विश्वास गर्ने सबै अब त्यो अवस्था नदेखिएकोले गर्दा अब उनको पार्टीमा रहेका नेता तथा कार्यकार्ताहरू अन्य पार्टीमा प्रवेश गर्ने तयारीमा रहेको एक नेताले भट्टराईले भ्यालबाट आफ्नो पार्टीलाई जनता समाजवादी पार्टी (उपेन्द्र यादव)सँग एकीकरण

माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहालले समेत त्यसको फाइदा उताउँदै भट्टराईले माओवादी केन्द्र त्यागेर नयो शक्ति पार्टी निर्माण गरेको भएपनि पार्टी सञ्चालन गर्न उनी असफल भएका थिए । आफ्नो पार्टीका धेरै व्यक्तिहरूले पार्टी परित्याग गरेपछि भट्टराईले आफ्नो पार्टीलाई जनता समाजवादी पार्टी (उपेन्द्र यादव)सँग एकीकरण

विश्वका अन्य मुलुकहरूमा नागरिकतासम्बन्धी करता करता प्रावधान रहेका छन् त्यसलाई समेत अध्ययन गरेर नेपालको भूराजनैतिक अवस्थालाई ध्यानमा राखेरमात्र नागरिक विधेयक बनाइनुपर्दैछ । अब राष्ट्रपतिवाट फिर्ता भएको विधेयकमा भएका गल्लीहरूलाई सच्चाउने काम ससदको हो । यदि अदिलोको संसदले त्यो कार्य गर्न सक्दैन भने आउँदो संसदलाई त्यो निर्णय गर्ने दायित्व दिनुपर्दैछ । नेपाली नागरिकले नागरिकता पाउनुपर्दै तर नेपाली नागरिकको नाममा विदेशीलाई नागरिकता दिने प्रपञ्च कुनै हालतमा पनि हामी नेपाली जनतालाई स्वीकार हुन सक्दैन ।

प्रयास गरे र उनी सफल समेत भएका छन् । अब दाहालले भट्टराईको सहयोगमा माओवादी केन्द्रका उपाध्यक्ष नायायकाजी श्रेष्ठलाई कुनामा पुन्याउने रणनीति लिएका छन् । निर्वाचनपछि डा. भट्टराईले पार्टी एकीकरण गर्ने र उनी माओवादी केन्द्रको उपाध्यक्ष बन्ने प्रायः पक्षकापक्षी रहेको छ । चोराबाटो रोजेर माओवादी केन्द्रमा प्रवेश गर्न भन्दा भयालको सष्टा ढोकाबाटे भट्टराई माओवादी केन्द्रमा पुगेका भए उसलाई उनको पार्टीका नेता तथा कार्यकार्ताहरूसँग विश्वास गर्ने सबै अब त्यो अवस्था नदेखिएकोले गर्दा अब उनको पार्टीमा रहेका नेता तथा कार्यकार्ताहरू अन्य पार्टीमा प्रवेश गर्ने तयारीमा रहेको एक नेताले भट्टराईले भ्यालबाट आफ्नो पार्टीलाई भालूउने

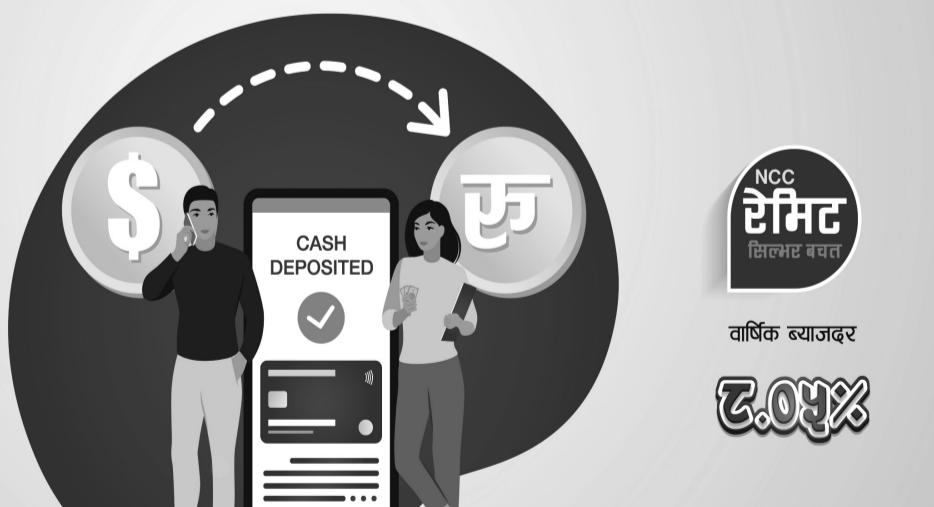
गौतमले माओवादी केन्द्रको चुनाव चिन्ह संसदीय हाथौडा लिएर निर्वाचनमा जाने र निर्वाचनपछि ढोकाबाटे माओवादीमा प्रवेश गर्न सहमत भएका छन् । त्यही कारणले गदा अहिले उनी भ्यालबाट माओवादी केन्द्रमा अप्रत्यक्ष रूपमा प्रवेश गरेका छन् ।

गौतमले चाहना भनेको एक पटक जसरी भएपनि मुलुकको प्रधानमन्त्री बन्नु नै हो । एमालेमा रहेदा त्यो सम्भावना नदेखेपछि दाहालको सहयोगमा प्रधानमन्त्री बन्ने त्यो अवस्था केन्द्रमा प्रवेश गर्न तयार अलग पार्टी गठन गरेर निर्वाचनमा गएका भएपनि उनको पार्टीले १ सिट सम्म जिल नसकेको थिएन । अब हेन बाँकी रहेको छ, यस पटक उनी कति सफल हुन्छन्, त्यो त चुनावी परिणामले नै देखाउनेछ । त्यसको लागि मसिर ५/६ गतेसम्म कुर्चुर्ने हुन्छ । यसपटक उनलाई दाहालले सहयोग गर्ने वचन दिएका हुनाले उनले दाहालबाट मेवा पाउने हुन् त ? पुष्टकमल दाहालले निर्वाचनमा सहयोग गर्ने भनेपछि उनी बुरुक उफिएका छन् ।

मेहनतले कमाएको धन, खुसी हुन्छ परिवारजन

विदेशको कमाइले स्वदेशमा उन्नति गर्ने जोजेहुको लागि NCC Bank को सोगात

११.०५%

८.०५%

Your Business Bank

• गुद्धतामा न्यूनतम औजात रु २,५०० र बधतामा न्यूनतम औजात रु २५

• व्यक्तिगत औद्योगिक वीमा रु १०,०००/-

• कर्ज प्रक्रियामा विशेष छुट

• साथी अन्य विशेष खुदिधाहु

* दैदिक रोजगारीका रहेका नेपालीको बैंकिङ प्रालिंग प्राप्त हुने रकम ।

NCC Bank
नेपाल क्रेडिट एंड कमर्स बैंक लिमिटेड
NATIONAL CREDIT & COMMERCE BANK LTD.

ग्रिन हाइड्रोजनलाई पाइलट प्रोजेक्टको रूपमा अघि बढाइने

काठमाडौं । ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइमन्त्री पम्पका भुसालले ग्रिन हाइड्रोजन उत्पादनलाई पाइलट प्रोजेक्टका रूपमा अघि बढाउने घोषणा गरेकी छिन् । बुधबार नेपाल विद्युत प्राधिकरणको ३७५४ वार्षिकोत्तर समारोहलाई सम्बोधन गर्दै उनले यो जानकारी दिएकी हुन् ।

मन्त्रालयले ग्रिन हाइड्रोजन उत्पादन गर्ने गरी यसअधि नै काठमाडौं विश्वविद्यालय र कोरियाको ग्लोबल ग्रिन ग्रोथ इन्स्टिट्युटसँग सम्झदारी गरिसकेको छ । अब त्यसको कार्यान्वयन गर्न भन्नाले भालू छुटै कार्यदल बनाएर पाइलट प्रोजेक्टका रूपमा अघि बढाउने मन्त्री भुसालले भनाइ छ ।

पछिलो समय विश्वका अग्रसर भएका अन्तर्गत उत्पादनमा अघि बढाउने भालू भुसालले अग्रसर भएका अन्तर्गत उत्पादनमा जोड दिएको छ । नेपालमा विद्युत उत्पादन बढाउने र पर्याप्त जलस्रोत भएका कारण ग्रिन हाइड्रोजनको उत्पादनमा अग्रसर भएका अन्तर्गत उत्पादनमा जोड दिएको छ । यसको अन्तर्गत उत्पादनमा अग्रसर भएका अन्तर्गत उत्पादनमा जोड दिएको छ । तर, हामी अझै पेट्रोलियम सवारीसाधन प्रयोग गरिरहेको छौं, उनले भनिन, 'अबका दिनमा विद्युतीय सवारीसाधनको प्रयोग बढाउनुपर्छ । हाम्रो मन्त्रालयले पनि अब उत्पादनमा नेपालको विद्युतीय साधन खरिद गर्नुपरेमा विद्युतीय